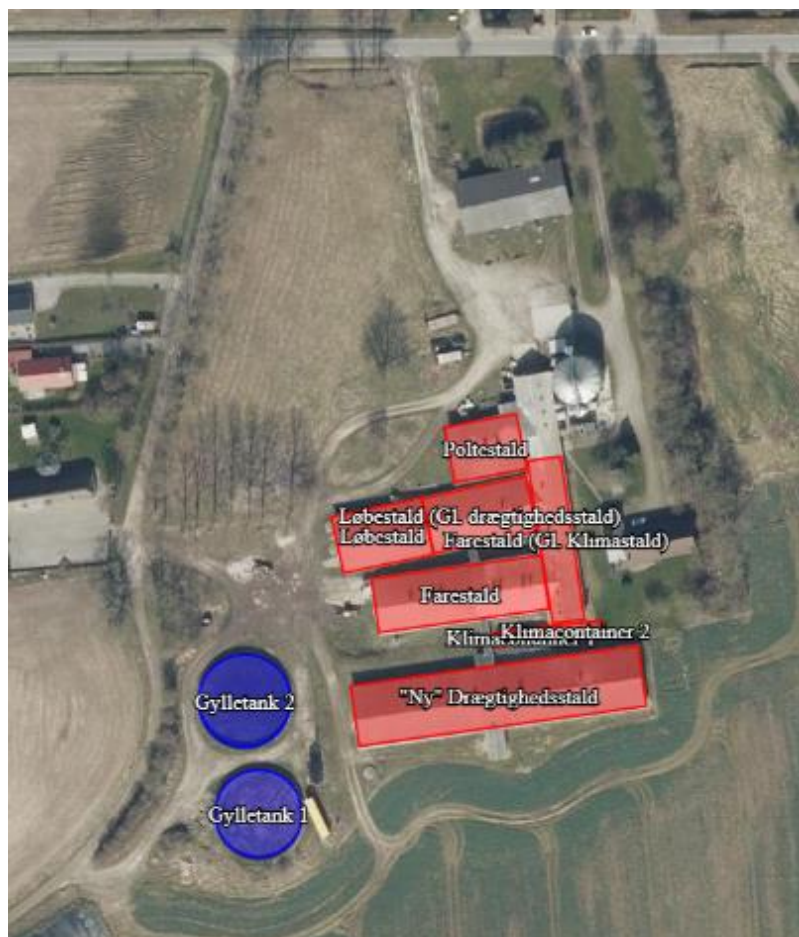

16a

Miljøgodkendelse

§ 16a, stk. 2 miljøgodkendelse af
Sohold med smågrise på
Over Kestrup 16, 6100 Haderslev

Meddelt den 23. februar 2023

af

Haderslev Kommune

Baggrund og læsevejledning

Sønderlykkegård ApS ved Carl Johannes Krag søger både om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen på Over Kestrup 16, 6100 Haderslev og om godkendelse til at etablere yderligere staldbygninger.

Med ændringen af lovgivningen i 2017 skal miljøgodkendelser være baseret på antal kvadratmeter produktionsareal og dyretyper. Det maksimale antal dyr på produktionsarealet er fremover reguleret af de til enhver tid gældende dyrevelfærdsregler.

I de første tre afsnit af miljøgodkendelsen kan læses selve afgørelsen (A) herunder begrundelser for stille vilkår, dernæst vilkårene, der skal overholdes netop for dette husdyrbrug (B), herefter de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledning (C). Derefter følger kommunens bilag (D). Til sidst ses ansøgers miljøkonsekvensrapport (E), der er en vurdering af projektets (husdyrbrugets) påvirkninger på miljøet. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af en kvalificeret og kompetent ekspert og i dialog med kommunen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Lugtemissionerne i forhold til byzone er overholdt. Lugtemissionen til samlet bebyggelse og nærmeste enkelt nabobeboelse uden landbrugspligt er ikke overholdt. Haderslev Kommune har behandlet ansøgningen om at måtte anvende 50 %-reglen, hvor kommunen kan fravige geneniveauerne, hvis særlige kriterier er opfyldt. Kriterierne er opfyldt, og det er godkendt at anvende "50 % reglen" i denne sag.

Husdyrbruget har i forvejen en § 12 miljøgodkendelse fra 20. juni 2013. Godkendelsen omfattede udvidelse af dyreholdet af søer. Den eksisterende klimastald blev desuden ændret til farestald.

Der søges nu om udvidelse af produktionsarealet fra 2.907 til 2.934 m². Der søges om etablering af to nye klimacontainere, placeret mellem de eksisterende fare- og drægtighedsstalde. For at lugtkravene er overholdt, vil der i poltestalden blive udtaget 67 m² af produktionsarealet. På de resterende 115 m² vil der fortsat være polte i stalden, og der indføres hyppig udslusning.

Der er desuden ansøgt om en alternativ løsning og indsendt en scenarieberegning, hvor ansøger kun opstiller én klimacontainer (skema 236471). Her er poltearealet i stedet 164 m². Det vil sige, at der tages én sti ud af poltestalden i ansøgt drift ved denne model.

Bygningsmassen omfatter:

- Eksisterende poltestald
- Eksisterende løbestald
- Eksisterende farestald
- Eksisterende drægtighedsstald ("ny" drægtighedsstald)
- Eksisterende løbestald (gl. drægtighedsstald)
- Eksisterende farestald (gl. klimastald)
- To eksisterende gyllebeholdere
- Eksisterende fodersiloer og fodertank
- Eksisterende foderlade
- Eksisterende lade
- NY klimacontainer 1
- NY klimacontainer 2
- NY udlevering imellem drægtighedsstald og farestald

Registreringsblad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	37780081
Husdyrbrugets navn	Sønderlykkegård
Beliggenhedsadresse	Over Kestrup 16
Postnummer	6100
By	Haderslev

Ansøger

Ansøgers navn	Sønderlykkegård ApS ved Carl Johannes Krag
Ansøgeradresse	Skovby Bygade 15
Ansøgerpostnummer	6200
Ansøgerby	Aabenraa
Ansøgertelefon	23341980
Ansøger-email	carljohs@gmail.com

Konsulent

Konsulent Cvr	25160428
Konsulent virksomhedsnavn	LandboSyd
Konsulentnavn	Henriette Fries
Konsulentadresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulentpostnummer	6200
Konsulentby	Aabenraa
Konsulenttelefon	20145333
Konsulent-email	hef@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	510008375
CHR numre	51868

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 273 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 1 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 135 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 17 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 183 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 197 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 199 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 200 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 250 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 277 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 278 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 83 - Kestrup, Hoptrup
Matrikel: 559 - Marstrup, Hoptrup
Matrikel: 715 - Sdr. Vilstrup, Vilstrup

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sagsbehandler:

NIRAS, Jasmin Brix Muheisen

Haderslev Kommune

Sagsnummer: 20/15637

Landbrugsgruppen

KS: Astrid Kjærulff Jepsen

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af: Henriette Fries /Ulla Refshammer Pallesen, Landbosyd

Kortmateriale: Haderslev Kommune / Geodatastyrelsen

Indhold

A.	Afgørelse	5
1)	Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse	6
2)	Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	7
3)	Samlet vurdering for afgørelsen	19
4)	Lovgrundlag	19
5)	Andre tilladelser og dispensationer	19
6)	Udnyttelsesfrist	22
7)	Revurdering af miljøgodkendelsen	22
8)	Retsbeskyttelse jævnfør Husdyrbrugloven § 39-40	22
B.	Vilkår for husdyrbruget	23
	Generelle vilkår	23
	Indretning og drift	23
	Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	24
	Gyllekøling	24
	Øvrige emissioner (lugt, støj, lys, støv og skadedyr)	25
	Reststoffer, affald og naturressourcer	26
	Ressourceforbrug	27
	Uheld	27
	Egenkontrol	27
	Oplysning om krav til IE-husdyrbrug i godkendelsesbekendtgørelsen	28
C.	Offentlighed og klagevejledning	29
	Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse	29
	Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse	29
	Annoncering af afgørelse	29
	Klagevejledning	30
	Civilt søgsmål	31
D.	Kommunens bilag	32
	Bilag 1 Situationsplan	32
	Bilag 2 Produktionsarealer	33
	Bilag 3 Gener	35
	Bilag 4 Afledning	36
	Bilag 5 Kort over lugtgener og berørte naboer	37
	Bilag 6 Skema over lugt fra det ansøgte projekt på ejendommen Over Kestrup 16	38
E.	Miljøkonsekvensrapport til § 16a, stk. 2	39

A. Afgørelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 2 på Over Kestrup 16, 6100 Haderslev, til etablering af to nye klimacontainere samt en ny udlevering mellem drægtighedsstald og farestald. Desuden ønsker ansøger at overgå til stipladsmodellen.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Godkendt produktionsareal:

- Poltestald. Eksisterende slagtesvinestald hvor produktionsarealet nedsættes fra 182 m² til 115 m².
- Løbestald. Eksisterende stald til Søer, golde og drægtige hvoraf 93 m² er løsgående på delvist spaltegulv og 126 m² er individuelt opstaldet på delvist spaltegulv.
- Farestald. Eksisterende stald på 550 m² med søer, diegivende på delvist spaltegulv.
- "Ny" drægtighedsstald. Eksisterende stald til søer, golde og drægtige med et produktionsareal på 1.255 m². Et produktionsareal på 10 m² til slagtesvin udgår.
- Løbestald (Gl. drægtighedsstald). Eksisterende stald til søer, golde og drægtige der er individuelt opstaldet på delvist spaltegulv. Stalden har et produktionsareal på 452 m².
- Farestald (Gl. klimastald). Eksisterende stald til diegivende søer der er opstaldet i kassestier på fuldspaltegulv. Stalden har et samlet produktionsareal på 239 m².
- NY Klimacontainer 1. Smågrise i toklimastald, delvist spaltegulv med et produktionsareal på 52 m².
- NY Klimacontainer 2. Smågrise i toklimastald, delvist spaltegulv med et produktionsareal på 52 m².

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøtilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Godkendt gødningsopbevaringsareal:

- Eksisterende gyllebeholder 1 på 528 m² (2.400 m³)
- Eksisterende gyllebeholder 2 på 593 m² (2.500 m³)

Andre godkendelsespligtige anlæg:

- Eksisterende fodersiloer og fodertank
- Eksisterende foderlade
- Eksisterende halmfyr
- Eksisterende lade
- Ny udlevering fra klimacontainere (placering af denne kan ses i bilag 2)

Se en oversigt over stalde og anlæg i situationsplanen figur 1, bilag 1 og bilag 2.

Figur 1: Situationsplan fra husdyrgodkendelse.dk

Tidligere afgørelser

Vilkårene i ejendommens § 12 miljøgodkendelse fra 20. juni 2013 bortfalder, når denne miljøgodkendelse tages i brug. Vilkår omkring gyllekøling fra den tidligere godkendelse videreføres, dog med ændringer.

1) Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Haderslev Kommune vurderer, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 218210 version 5 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E.

Historik – Grundlag og forudsætninger for miljøgodkendelsen

I henhold til §§ 30, 33 og 34 i godkendelsesbekendtgørelsen, skal den ansøgte ammoniakdeposition og lugtemission vurderes ud fra en sammenligning med den lovlige drift på ansøgningstidspunktet (nudriften) og for 8 år siden, i denne sag regnet fra ansøgningstidspunktet (dvs. i 2012).

Nudrift og 8 års drift

Husdyrbrugets tilladte drift i 2012 bestod af 725 søer (med smågrise til 7,4 kg) og 423 slagtesvin (65-102 kg).

Husdyrbrugets § 12 miljøgodkendelse fra 20. juni 2013 omfattede tilladelse til 850 søer (7,4 kg fravæning) samt 136 polte (40-107 kg).

Det vurderes at fordeling af produktionsareal og dyretype på de forskellige stalde i ansøgningen, skema 218210, viser den korrekte nudrift og 8 års drift.

Ansøgt drift

Haderslev Kommune har i 2020 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Over Kestrup 16, 6100 Haderslev. Ansøger ønsker at komme over på stipladsmodellen til sohold med smågrise i eksisterende stalde samt at etablere to klimacontainere og en ny udlevering ifm. klimacontainerne. Ansøger oplyser at dyreholdet ikke forventes ændret.

De nye klimacontainere samt udlevering opføres mellem eksisterende farestald og drægtighedsstald og dermed i tilknytning til ejendommens øvrige bygninger. Placering kan ses i bilag 2.

2) Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Vilkårene til drift og egenkontrol i kapitel B tager udgangspunkt i det ansøgte projekt, Miljøkonsekvensrapporten og kommunens samlede vurdering.

Ansøgers beskrivelse af de tekniske og miljømæssige forhold og vurdering af projektet ses i Miljøkonsekvensrapporten (forkortet til MKR) i kapitel E.

Generelle vilkår

Denne miljøgodkendelse omfatter udelukkende anlægget på adressen Over Kestrup 16, 6100 Haderslev.

Sønderløkkegård ApS driver desuden ejendommene Venbjerg 40 og Hoptrup Hovedgade 120 i Haderslev. De tre ejendomme ligger forholdsvis langt fra hinanden, uden at de er forbundet med blandt andet gylleledninger eller foderanlæg. Der er derfor ikke tale om teknisk, forurenings- og driftsmæssig forbindelse med andre ejendomme.

Kommunen stiller vilkår om, at det er den ansvarlige for driften af anlægget, som er ansvarlig for at overholde miljøgodkendelsens vilkår. På afgørelsestidspunktet er det ansøger, Sønderløkkegård ApS ved Carl Johannes Krag, som er ansvarlig for driften.

For at sikre, at tilladelsens vilkår er tilgængelige for de ansatte, stilles der vilkår om, at miljøgodkendelsen og beredskabsplanen skal foreligge på ejendommen.

Indretning og drift

Miljøpåvirkningen med ammoniak og lugt afhænger af produktionsarealets og gødningsopbevaringsarealets størrelse, af dyresammensætningen og de anvendte stalssystemer samt af den anvendte teknologi. Kommunen stiller derfor vilkår til disse forhold for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Herved opfyldes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om, at IE-brug skal have vilkår om relevante tekniske foranstaltninger (§ 36 stk. 1, nr. 10).

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

Situationsplan med angivelse af placering fremgår af oversigtskortet i Bilag 1. Angivelse af produktionsarealer fremgår af Bilag 2.

Der søges om at komme over på stipladsmodellen til sohold med smågrise i eksisterende stalde samt at etablere to nye klimacontainere med ny udlevering. Produktionsarealet i poltestalden nedsættes fra 182 m² til 115 m². I ny drægtighedsstald udgår et produktionsareal på 10 m² til slagtesvin på delvist spaltegulv. Der er søgt om et samlet produktionsareal på 2.934 m², hvilket er 27 m² mere end hidtil. Ansøger oplyser at der ikke vil ske ændring i produktionen.

Der stilles vilkår om, at dyretype, staldsystemer og størrelse af det eksisterende og nye produktionsareal skal være som ansøgt.

Se ansøgers MKR, afsnit B.1 og B.2, med beskrivelse.

Nye klimacontainere

Der søges om to nye klimacontainere, der skal opføres imellem eksisterende drægtighedsstald og farestald. Det vil medvirke til at højne dyrevelfærden og mindske smittetrykket, idet det giver mulighed for at kunne isolere smågrisene, før de skal videre til en anden besætning.

Der stilles vilkår om, at placering og størrelse af de nye klimacontainere skal være som ansøgt.

Der er også ansøgt om en alternativ løsning, hvor der kun opstilles 1 klimacontainer og i stedet anvendes en større del af den eksisterende poltestald. Scenarieregningen viser, at kravene til BAT, lugt og ammoniakdeposition overholdes.

Se ansøgers MKR, afsnit B.1 og B.2, med beskrivelse.

Der søges desuden om en ny udlevering, placeret mellem farestald og drægtighedsstald.

Beliggenhed - Afstandskrav

De fastsatte afstandskrav i henhold til §§ 6, 7 og 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug gælder for etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg, der medfører forøget forurening.

Det er dermed relevant at behandle afstandskravene i §§ 6, 7 og 8 da der er ansøgt om at etablere nye klimacontainere og en ny udlevering.

Se ansøgers MKR, afsnit B.4 med beskrivelse.

§ 6 afstandskrav

De fastsatte afstandskrav i § 6 er mindst 50 m til byzone, lokalplan for boliger eller rekreative områder og til nabobeboelse. De generelle afstandskrav i § 6 er overholdt.

§ 7 afstandskrav

De fastsatte afstandskrav i § 7 er mindst 10 m til bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der benævnes som Kategori 1 natur og Kategori 2 natur.

Nærmeste Kategori 1 natur og Kategori 2 natur ligger i en afstand på henholdsvis 3,5 km og 1,6 km fra det ansøgte på ejendommen Over Kestrup 16. De generelle afstandskrav i § 7 er dermed overholdt.

§ 8 afstandskrav

De fastsatte afstandskrav fremgår nedenfor.

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Ikke almene			

vandforsyningsanlæg DGU 151.1283	25 m	85 m	Klimacontainer 2
Almene vandforsyningsanlæg Hoptrup Vandværk	50 m	2,7 km	Ejendommen
Vandløb søer	15 m	259 m 217 m	Ny udlevering Klimacontainer 2
Offentlig vej og privat fællesvej Over Kestrup Privat fællesvej	15 m	148 m 93 m	Klimacontainer 2 Ny udlevering
Naboskel	30 m	42	Klimacontainer 2
Beboelse samme ejendom	15 m	19 m	Klimacontainer 2
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>25 m	Der findes ingen levnedsvirksomhed indenfor 25 m.

Figur 2 - afstande

Alle afstande fra etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg, der medfører forøget forurening er i overensstemmelse med afstandskrav. Derfor vurderer Haderslev Kommune at de generelle afstandskrav i § 8 er overholdt.

Det skal sikres, at der ikke er et rørlagt vandløb eller dræn, hvor der skal opstilles/bygges nyt.

Det vurderes desuden, at de nye bygninger ikke ligger indenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å-, kirke- og fortidsmindebeskyttelseslinje eller på beskyttede sten- og jorddiger.

Landskabelige værdier

Se ansøgers MKR, afsnit B.4 og D.1-a med beskrivelse. Placering ses i bilag 1.

Det ansøgte projekt medfører, at der skal opføres nye staldbygninger (klimacontainer 1 og 2) og ny udlevering mellem drægtighedsstald og farestald. Hver klimacontainer får et bruttoareal på 70 m². Containerne og udleveringsrummet bliver lavere end de omgivende stalde.

Området

Ejendommen ligger knap 2 km vest for Sdr. Vilstrup og godt 1,5 km sydøst for landsbyen Marstrup, Hoptrup.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Ved ansøgninger efter husdyrbrugloven, der indebærer opførelse af ny bebyggelse, skal det indgå i kommunens vurdering, om de ansøgte bygninger er erhvervsmæssigt nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom, jævnfør. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 3.

Ved vurdering af om bygningerne anses for at være erhvervsmæssigt nødvendige, lægges der vægt på de samme hensyn og praksis, som hvis vurderingen skulle foretages efter planlovens landzonebestemmelser.

Ny bebyggelse skal som udgangspunkt placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, medmindre der foreligger en særlig begrundelse for en anden beliggenhed, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 1.

Vurdering af nye bygninger på ejendommen Over Kestrup 16

Ansøger beskriver, at der er behov for at højne dyrevelfærden og mindske smittetrykket. Den nuværende indretning af staldafsnittene giver ikke mulighed for at kunne isolere smågrisene på 6-7½ kg, før de skal videre til en anden besætning.

De eksisterende bygninger anvendes fuldt ud i den fremtidige drift af dyreholdet, og den ønskede funktion kan derfor ikke indrettes her, så det er påkrævet med en eller to nye klimacontainere. Hermed også den nye udlevering ved de nye klimacontainere

Haderslev Kommune vurderer, at de to nye klimacontainere og udleveringsrum i tilknytning hertil er erhvervsmæssigt nødvendige for ejendommens drift som landbrug for at kunne fremtidssikre ejendommens videre udvikling på en rentabel måde for ansøger.

De nye klimacontainere ligger i en afstand på 1 m fra ejendommens eksisterende bygninger. Det vurderes, at de nye bygninger placeres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse,

Kommuneplanen

Ejendommen ligger indenfor Særligt værdifuldt landbrugsområde. Ved udpegning af særligt værdifulde landbrugsområder, sikres landbrugets udviklingsmuligheder, hvor landbrugsproduktionen prioriteres højt.

Retningslinje 3.1.1 for Særligt værdifuld landbrugsområde er gengivet nedenfor.

- I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Det vurderes at det ansøgte byggeri af de nye staldbygninger og den ny udlevering er i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer, da byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt og opføres i tilknytning til eksisterende bygninger og dermed ikke i væsentligt omfang påvirker områdets karakter.

Ejendommen ligger i landskabsområdet Starup Landbrugsflade. Landskabets bærende karaktertræk er intensivt dyrkede arealer på en let bølgende landbrugsflade, med store marker med omkringliggende hegn, bevoksninger og afløbsløse lavninger og de store gårde. Det vurderes, at det ansøgte projekt kan indpasses i landskabets skala, da de nye bygninger opføres i tilknytning og umiddelbar nærhed af de nuværende bygninger.

Synlighed og alternativ placering

Det hidtidige indkig til ejendommen fra nord er til laden og kornsiloer. De nye bygninger opføres imellem de eksisterende stalde og vil ikke være synlige fra vejene Over Kestrup og Hoptrup Næsvej.

Nærmeste nabo mod øst er Over Kestrup 20, ca. 160 m fra den nye klimacontainer 2. I forbindelse med opførelse af de nye staldbygninger vurderes indkig fra den østlige nabo ikke at blive oplevet væsentligt anderledes end hidtil. Nærmeste nabo mod vest er Over Kestrup 12, knap 125 m fra de nye klimacontainere. Det vurderes, at der kun er begrænset indkig til ejendommen fra den vestlige nabo, da de eksisterende staldbygninger skærmer mod denne nabobeboelse. Der er ingen nære naboer mod syd.

Det vurderes, at der ikke er behov for at stille vilkår om slørende beplantning i forbindelse med opførelse af de nye klimacontainere og den nye udlevering.

Samlet vurdering

Med den ansøgte placering og de oplyste byggematerialer vil ejendommen ikke væsentligt ændre den visuelle oplevelse af landskabet, set fra beboelser, og vil ikke være i strid med Kommuneplanens retningslinjer eller de hensyn der skal varetages efter Naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

For at fastholde det ansøgte stilles der vilkår til placering, dimensioner og byggematerialer.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Se ansøgers MKR, afsnit 3.1.2 med beskrivelse.

Flydende husdyrgødning opbevares i ejendommens gyllebeholdere med kapacitet på 2.400 m³ og 2.500 m³. Med det forventede dyrehold på 850 søer, er den samlede årlige produktion af flydende husdyrgødning oplyst til at være ca. 5.318 m³. Regnvand fra udlevering ledes til gyllebeholderne, og områderne er opmålt til ca. 12 m², hvilket giver en årlig vandmængde på 11 m³/år. Ansøger oplyser, at der på ejendommen er en samlet opbevaringskapacitet på 11 måneder.

Ifølge § 10 i husdyrgødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m² produktionsareal. Denne § 16a, stk. 2 miljøgodkendelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og ejendommens opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Ifølge DMI kan der i fremtiden forventes mere nedbør, efterhånden som klimaet bliver varmere, og nedbøren falder særligt om vinteren. Der kan forventes mere regn, flere stormfloder og flere kraftige skybrud; Og det kan ikke undgås, at markerne bliver vådere og oversvømmede, så der ikke altid kan køres på markerne og udbringes gylle som hidtil forventet. Det skal der tages højde for, så overfyldte gylletanke undgås. Der skal derfor tilstræbes en opbevaringskapacitet til mere end 9 måneder.

Haderslev kommune vurderer sammenfattende, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af husdyrgødningen på ejendommen, også hvis søernes antal udvides (der er til CHR oplyst 950 søer i 2022). Det forudsættes, at de til enhver tid gældende krav om opbevaringskapacitet overholdes, jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen.

For at sikre mod spild af gødning, stilles der vilkår om opsyn under gødningshåndtering og opsamling af eventuelt spild.

Opbevaring og håndtering af foder

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Der opbevares foder i eksisterende fodersiloer på ejendommen. Der stilles ikke vilkår i den forbindelse.

Øvrige emissioner

Lugt

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

I ansøgningsystemet er beregnet en teoretisk geneafstand for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone, enkelt beboelse, og samlet bebyggelse i landzone.

Naboejendomme med landbrugspligt eller ejendomme ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden (korrigeret geneafstand) er den minimumsafstand, der skal være fra et anlæg til de tre beboelsestyper, for at genekriteriet ikke overskrides. Haderslev kommune vurderer, at de afsatte punkter for de tre beboelsestyper er korrekte.

Nærmeste nabo uden landbrugsdrift er ejendommen Over Kestrup 12. Nærmeste samlet bebyggelse er Over Kestrup 19. Nærmeste byzone er Marstrup, Hoptrup. Der er ikke kumulation med andre landbrug.

Afskæringskriteriet for lugt til byzone er overholdt, mens det ikke overholdes til nærmeste naboer og samlet bebyggelse. Der søges derfor om dispensation til 50 % reglen for lugt til de nærmeste naboer og samlet bebyggelse. Se afsnit A, 5) Dispensationer.

Konsekvensafstanden er beregnet til 581 m ud fra det samlede dyrehold og bruges til at afgrænse hvilke naboer, der får tilsendt udkastet i den generelle høring.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelse af lugtende stoffer minimeres. På

baggrund heraf stiller Haderslev Kommune vilkår vedrørende rengøring af staldanlæg og ventilation med henblik på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Støj og rystelser

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Det vurderes, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser. De væsentligste støjkloder vurderes at være foderanlæg, ventilation og interne transportere. Nærmeste nabo, Over Kestrup 20, ligger ca. 136 m fra siloanlægget. Kommunen vurderer, at støjen ikke vil overstige miljøstyrelsens vejledende maksimums grænser på 55 dB dag / 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelser.

De vejledende støjgrænser stilles som vilkår. Der anføres vilkår for tre forskellige boligtyper, ud fra miljøstyrelsens vejledende grænser. Det bemærkes, at brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne, hvorimod kørsel på matriklen ved ejendommens bygninger skal overholde grænserne.

I vilkåret indgår, at overholdelse af støjgrænserne skal kunne dokumenteres.

Det fremgår af ansøgningen, at der er en række aktiviteter, der kan medføre støj. Det vurderes, at de nævnte aktiviteter eller andre forhold på ejendommen, ikke vil give anledning til væsentlige rystelser ved naboer. Haderslev Kommune vurderer derfor, at rystelser ikke vil give anledning til væsentlige gener, og der stilles ikke vilkår til rystelser.

Lys

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Det vurderes, at lysforhold på ejendommen ikke vil få en væsentlig indvirkning på landskabet eller være til væsentlig gene for omkringboende.

Der stilles vilkår om, at udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensorer samt at lys ikke må være til væsentlig gene. Det er Haderslev kommune, der vurderer, om en gene er væsentlig.

Transporter

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Ansøger beskriver at al transport i forbindelse med husdyrbruget sker via de tre indkørsler fra Over Kestrup. Der sker ingen markdrift fra ejendommen, dette udføres af maskinstationen. For at minimere transporten, benytter ansøger så vidt muligt den sydlige vej, der går forbi gyllebeholderne og ned til Hoptrup Næsvej.

Tunge transportere sker typisk i tidsrummet 06.00-19.00 på hverdage. Der vil dagligt være kørsel med personbiler. Antallet af personbiltransportere i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være cirka seks gange dagligt.

I miljøgodkendelse fra 2013 var der angivet en gyllevognsstørrelse på 25 ton, og 277 gylletransportere om året. Størrelsen på gyllevognen er blevet større og nu køres der i gennemsnit med 30 ton, hvorfor antallet af transportere er faldet i forhold til miljøgodkendelsen fra 2013.

Eventuelle støjgener fra transport på ejendommens matrikel er omfattet af støjvilkårene, og det vurderes, at støjvilkårene ved naboer vil blive overholdt, og at transportere i øvrigt ikke vil give anledning til væsentlige gener, som ikke kan accepteres, når man bor på landet.

Transport på offentlig vej kan ikke reguleres i miljøgodkendelsen.

Støv

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, specielt når det foregår på grusveje og planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der stilles ikke vilkår om støv, da der er god afstand til nærmeste nabo og da støvende aktiviteter på ejendommens ikke vurderes at give anledning til støvgener for de omkringboende.

Skadedyr

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Det skal søges at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed, om foderopbevaring og om at overholde retningslinjer for fluebekæmpelse. Husdyrbrug skal følge retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi om at forebygge og bekæmpe forekomsten af skadedyr på husdyrbrugets anlæg, så disse skadedyr ikke kommer til at genere husdyrbrugets naboer. Link: retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf (mst.dk).

Konstateres der rotter på ejendommen, skal det straks meddeles til kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes. Link: Vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter 2019 (mst.dk).

Reststoffer og affald

Affald

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal ske i overensstemmelse med Haderslev Kommunes REGULATIV FOR ERHVERVSAFFALD.

Der stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Regulativet for erhvervsaffald kan findes på kommunens hjemmeside <https://docplayer.dk/4257093-Haderslev-kommune-regulativ-for-erhvervsaffald.html>.

Der gøres desuden opmærksom på, at reglerne om opbevaring af "olie, kemikalier og affald herfra" er beskrevet i Haderslev Kommunes Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier, se mere på <https://www.haderslev.dk/media/1327/forskrift-for-opbevaring-af-farligt-affald-og-kemikalier-endelig-juni-2015.pdf>

I forskriften står også, at spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Læs desuden om "Affaldssortering i Landbruget" i folderen <https://www.haderslev.dk/media/1324/folder-affaldssortering-landbruget.pdf>.

Vi henviser i denne forbindelse også til, at det kun er tilladt at benytte affaldstransportører, til håndtering af genanvendelige affaldsfraktioner, der er registreret i Energistyrelsens affaldsregister. Se nærmere på Energistyrelsens hjemmeside <https://affaldsregister.ens.dk/Default.aspx>.

Døde dyr

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Der stilles vilkår til opbevaring af døde dyr, da hensynet til lugtgener og uhygiejniske forhold vurderes at være en skærpelse af de gældende regler om døde dyr, som fremgår i bekendtgørelse nr. 558 fra 2011 om opbevaring af døde dyr.

Spildevand og restvand

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse. På bilag 5 ses afløbsplan.

Overfladevand fra driftsbygninger ledes via brønde og regnvandsdræn til grøft nord og bæk syd for ejendommen. Umiddelbart vest for den sydligste gyllebeholder er der en samlebrønd. Ansøger har forhøjet denne brønd 2 meter over jorden, så den er sikret, hvis der skulle ske et uheld med gylle.

Overfladevandet fra den nye container ledes ned på jorden ved containerne og nedsives der. Gyllen fra de nye klimacontainere vil blive ført ind i de eksisterende gyllekanaler i drægtighedsstalden.

Sanitært spildevand fra stuehus og driftsbygningerne ledes til offentlig kloak.

For at mindske risikoen for udledning af forurenende stoffer såsom foderrester, olie og gødning, stilles der vilkår om, at foder ikke må kunne udledes til jord og grundvand, om at eventuel vask af maskiner skal foregå med opsamling af vaskevandet eller på vegetation.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at reducere mængden af spildevand (§ 36 stk. 1, nr. 8).

Vask af sprøjtemiddeludstyr skal følge reglerne i Vaskepladsbekendtgørelsen nr. 1401 fra 2018.

Åbne nedløbsbrønde skal sikres, så der ikke kan udledes forurenende stoffer til vandløb.

Olie og diesel, kemikalier og andre stoffer

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 og B.8 med beskrivelse.

Opstilling og afmelding af olietanke reguleres i henhold til olietanksbekendtgørelsen (nr. 1257/2019).

Haderslev Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår til eventuel opbevaring af fyringsolie/diesel for at undgå forurening af jord og grundvand ved uheld. Der stilles vilkår om, at beholderne skal sikres mod påkørsel. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af olie.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at begrænse frigivelse af farlige stoffer (§ 36 stk. 1, nr. 13).

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af overholdelse af vilkåret om vask af maskiner og vilkåret om opbevaring og opsamling af spild af kemikalier.

Natur

Se ansøgers MKR, afsnit B.5 og D.1-b med beskrivelse og vurdering.

Haderslev Kommune henviser til naturvurderingerne i Miljøkonsekvensrapporten om kategori 1, 2 og 3 natur samt øvrig § 3 natur, som vurderes at være fyldestgørende. Det vurderes, at kategori 1, 2 og 3 naturområderne ikke vil blive påvirket af projektet ligesom, at tilstanden i øvrig § 3 natur ikke vil ændre sig som følge af projektet. Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Habitatbekendtgørelsen og bilag IV arter

Ifølge habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven. Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Nærmeste Natura 2000-område er Pamhule Skov og Stevning Dam, der består af et habitatområde og et fuglebeskyttelsesområde (Natura 2000-område nr. 92). For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. Natura 2000-området Pamhule Skov og Stevning Dam er specielt udpeget på grundlag af en række af naturtyper, arter og fugle. Der er bl.a. en væsentlig tilstedeværelse af naturtyperne elle- og askeskov og bøg på muld.

Der er ikke registreret nogle bilag IV arter inden for 1,2 km fra ejendommen. Det ansøgte projekt indebærer dermed ikke en væsentlig øget påvirkning af de nærliggende naturområder med ammoniak ligesom at det er vurderet, at tilstanden i øvrig § 3 natur ikke vil ændre sig som følge af projektet. Haderslev Kommune vurderer deraf, at projektet ikke vil forårsage tilstandsændring, og yngle- og rasteområder for bilag IV-arter vil ikke blive beskadiget eller ødelagt.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller det ansøgte projekt i øvrigt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt § 10, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens regler herom.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Ammoniakemissionen er på 3.569 kg NH₃-N (stald plus lager). Ejendommen er et IE-brug, så der er krav om overholdelse af BAT-niveauet for ammoniakemission og om en BAT-redegørelse.

BAT Ammoniakemission

Se ansøgers MKR, afsnit B.9 med beskrivelse.

Ammoniakemissionen fra husdyrbruget er højere end 750 kg NH₃-N/år. I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år, skal ammoniakemissionen reduceres til et niveau svarende til BAT, dvs. "bedste tilgængelige teknik". Med begrebet "bedste tilgængelige teknik" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet i forhold til ammoniakemission.

Ved fastlæggelse af BAT-niveauet for ammoniak anvendes beregningerne i husdyrgodkendelse.dk. BAT-kravet beregnes ud fra EU's BAT-konklusion fra 21. februar 2017, som det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det er op til det enkelte husdyrbrug at beslutte hvilke virkemidler, der tages i anvendelse for at opfylde BAT-emissionsgrænseværdien.

I forbindelse med behandling af denne ansøgning om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af, om de beregnede emissionsgrænseværdier, der fastsættes som BAT-krav, overholdes. Desuden vurderes anvendte virkemidler til begrænsning af ammoniakemissionen.

IE-husdyrbruget skal desuden redegøre for anvendelsen af bedste tilgængelige teknik indenfor andre emner.

BAT-krav: Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Se ansøgers MKR, afsnit B.9 med beskrivelse.

Husdyrbrugets tab af ammoniak til omgivelserne beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdets dyretyper, staldanlæg, opbevaringsanlæg for husdyrgødning og valgte teknologier.

Beregning af ammoniakemissionen for det ansøgte projekt viser følgende:

Samlet BAT beregning ? i					
	Stalde	Lagre	Total		
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3153	449	3601		
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3120	449	3569		
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	33		
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja		
Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT ? i					
	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers Begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens Begrundelse
Rediger	3122	3153			

Beregningen af det samlede maksimale BAT-krav er foretaget af ansøger. Ansøger har inddraget det tidligere vilkår om gyllekøling fra § 12 godkendelsen fra 2013. Det gamle vilkår er omregnet til fuld driftstid og er indsat i nudriften. BAT-kravet fremgår af en scenarieberegning og er indsat som ansøgers forslag i stedet for Miljøstyrelsens vejledende beregning. Herefter har ansøger valgt i ansøgt drift at anvende en let forhøjet ammoniakreduktions-% fra gyllekølingen for at imødegå BAT-kravet til de to nye klimacontainere.

BAT-krav stilles for emissionen fra staldene, men ansøger kan inddrage emissionen fra lagre, hvis det ønskes. Som det ses i tabellen ovenfor, bliver både det vejledende og det foreslåede BAT-krav overholdt.

BAT-kravet overholdes ligeledes ved den alternative ansøgning, hvor der kun opstilles 1 klimacontainer, men i stedet øges på produktionsarealet i poltestalden i forhold til selve ansøgningen. Beregningen kan ses i scenarie 236471.

For at overholde BAT-kravet om maksimal emission af ammoniak (NH₃) har ansøger valgt at fortsætte med virkemidlet gyllekøling i drægtighedsstalden.

Gyllekøling: Ansøger har valgt gyllekøling i drægtighedsstalden med 885 m² gyllekanaler. Ammoniakreduktionen er projekteret til 16,3 % og en køleeffekt på mindst 11,4 W/m². Når driftstiden sættes til 8.760 timer om året, svarer det til, at BAT-kravet bliver opfyldt.

Da varmepumpen på Over Kestrup har en køleydelse på 30kW (svarende til en effekt på 33,88 W/m²), skal driftstiden være 4.290 timer.

Eksempel ved køleydelse på 33,88 W/m² (som er den reelle situation)

Køleeffekt pr. m²   - $30.000\text{W} / 885,5\text{m}^2 = 33,88 \text{ W/m}^2$

Faktisk reduktionsprocent   - $1,66 \times 33,88 - 0,02 \times (33,88)^2 = 33,28\%$

Beregning af driftstimer   - $16,30 / 33,28 \times 8760 = 4290 \text{ timer}$

Gyllekøling i staldsystemer med linespil er godkendt på Teknologilisten. Reduktion i ammoniak op til 34 % beregnes efter formlen: $1,66 \cdot x - 0,02 \cdot x^2$ ($x = \text{W/m}^2$). Heraf kan beregnes at en varmepumpe med 11,4 W/m² giver en reduktion på 16,3%.

Den årlige køleydelse skal være mindst:

$885 \text{ m}^2 \times 11,4 \text{ W/m}^2 \times 8.760 \text{ timer} = 88.380 \text{ kWh}$.

Der stilles vilkår i henhold til Teknologilisten om en ammoniakreduktionseffekt på 16,3 %, og at der skal være etableret gyllekøling med køleslanger, der skal være forbundet med en varmepumpe, i de 885 m² gyllekanaler i drægtighedsstalden. Ansøger skal dokumentere den årlige køleydelse og det årlige antal driftstimer.

Herved opfyldes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om, at IE-brug skal have vilkår om relevante tekniske foranstaltninger (§ 36 stk. 1, nr. 10).

BAT redegørelse for IE-brug

Se ansøgers MKR, afsnit C.2 med beskrivelse.

IE-husdyrbrug skal desuden redegøre for anvendelsen af bedste tilgængelige teknik indenfor emnerne management, råvarer, energi og vand (godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 punkt C).

Der er i miljøkonsekvensrapporten, se kapitel E, redegjort for

- Management.
- Råvarer, foder.
- Energibesparende foranstaltninger.
- Vandbesparende foranstaltninger.

BAT-redegørelsen indgår i ansøgers miljøkonsekvensrapport som påkrævet for et IE-husdyrbrug. Haderslev Kommune vurderer, at der for det ansøgte projekt i tilstrækkeligt omfang er redegjort for, at projektet lever op til kommunens BAT niveau for en ejendom af pågældende størrelse.

Der gøres desuden opmærksom på BAT-reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 42 - 51. I kapitel B er der en liste over reglerne til IE-brug, de står i forlængelse af de stillede vilkår. Kravene har været gældende for dette husdyrbrug siden 2021.

Ressourcer, el- og vandforbrug

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Lovens formål er blandt andet særlig at begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer. Haderslev Kommune stiller derfor vilkår om at registrere el- og vandforbruget og om at vedligeholde vandinstallationerne. Desuden skal elinstallationerne og ventilationsanlæg efterses mindst hvert 5. år.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at minimere vandforbruget (§ 36 stk. 1, nr. 9).

IE-husdyrbrug er jævnfør § 47 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til enhver tid gældende bygningsreglement, jævnfør byggelovens § 5.

Ansøger har oplyst, at staldanlægget og stuehuset forsynes med vand fra vandboringen på ejendommen. Forbruget kendes ikke. I følge normal vil en produktion på 850 søer med 7,5 kilos smågrise og 136 polte have et vandforbrug på mellem 4.752 og 7.431 m³. For den ansøgte drift er der et forventet forbrug af el på 300.000 kWh.

Uheld

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Kommunen vurderer, at den nødvendige reaktion ved uheld skal være lettilgængelig og genopfriskes jævnligt. Der stilles derfor vilkår om opdatering af beredskabsplanen på ejendommen.

Der er vedlagt en beredskabsplan til ansøgningen. Der er beskrivelse af generelle risici og håndtering i forbindelse med gylleudslip mv. Der stilles vilkår omkring tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan, idet

det vurderes at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe bevidsthed om og derved forebyggelse af uheld. Det er ejerens pligt, at medarbejderne har kendskab til indholdet af beredskabsplanen.

Ophør

Se ansøgers MKR, afsnit C.1 med beskrivelse.

Haderslev Kommune vurderer, at oprydning i forbindelse med ophør af produktionen minimerer risikoen for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr og er med til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Der stilles vilkår herom.

Alt affald skal bortskaffes i henhold til kommunens Regulativ for erhvervsaffald.

Husdyrbruget er omfattet af IE-direktivet, og skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i Jordforureningsloven.

Ansøger påregner en produktion med over 750 stipladser til søer. Herved skal der opfyldes en række krav til IE-husdyrbrug, som er opført i godkendelsesbekendtgørelsen (se kapitel B). Hvis produktionen senere kommer under grænsen for IE-brug, anses husdyrbruget for ophørt som IE-husdyrbrug hvad angår jordforureningsloven, men skal dog stadig følge vilkårene i miljøgodkendelsen samt de generelle regler, som gælder for IE-brug, indtil der evt. søges og opnås en ny miljøgodkendelse.

For at kommunen kan være orienteret om driftsophøret, stilles der vilkår om at oplyse om driftsophør.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at undgå forureningsfare ved ophør (§ 36 stk. 1, nr. 12).

Egenkontrol

Det er væsentligt, at der på husdyrbruget foretages egenkontrol, der indeholder dokumentation for den løbende overholdelse af vilkårene.

I godkendelsen fastsættes derfor egenkontrolvilkår om at der skal være dokumentation for, at el- og vandforbrug registreres samt at der kan fremvises kontrolrapport for elinstallationer og ventilationsanlæg. Egenkontrolvilkår om logbog for reparationer på gyllebeholdernes teldug fremgår under indretning og drift.

Vilkårene i denne tilladelse vil løbende blive gennemgået af tilsynsmyndigheden (kommunen) sammen med driftsherren ved miljøtilsyn.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at overvåge foranstaltningerne (§ 36 stk. 1, nr. 11).

Alternativer

Se ansøgers MKR, afsnit D.1-d med beskrivelse.

Ansøger beskriver at et alternativ til klimacontainerne er, at ansøger skal lave en tilbygning eller enkeltstående bygning, der kan huse disse smågrise. Den mest oplagte placering ville være i enden af farestalden mod vest. Dog vil denne placering komme tæt på naboerne. Ingen godkendelse efter § 16a, stk. 2, altså 0-alternativet, vil betyde at husdyrbruget fastholdes med det eksisterende produktionsareal og uden mulighed for at for at isolere smågrisene inden de skal videre.

Haderslev Kommune finder ansøgers redegørelse for alternative løsninger vægtig. Den valgte placering af klimacontainere og udlevering er i naturlig sammenhæng med de eksisterende bygninger og får husdyrbruget til at fremstå som en samlet enhed.

Miljøkonsekvensvurdering

Ansøgers konsulent har som en del af ansøgningsmaterialet indsendt en Miljøkonsekvensrapport, som krævet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 punkt A, B, D, E og F (bekendtgørelse nr. 2256/2020). Ansøgers miljøkonsekvensrapport kan ses i kapitel E.

Haderslev Kommune har inddraget ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten i sagsbehandlingen, og har undersøgt de fremlagte oplysninger. Kommunen har inddraget relevante oplysninger, der er fremkommet via høringerne i forbindelse med forannoncering af ansøgningen og i forbindelse med udkastet. Haderslev Kommune har på denne baggrund undersøgt projektets indvirkning på miljøet. Den begrundede konklusion med de relevante vilkår er indarbejdet i denne godkendelse.

Haderslev Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening, og drives på en måde, som ikke medfører væsentlige påvirkninger af omgivelserne. Det sker ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik BAT, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

3) Samlet vurdering for afgørelsen

Haderslev Kommuner vurderer, at der med de stillede vilkår, kan meddeles miljøgodkendelse til husdyrbruget.

På baggrund af de stillede vilkår i kapitel B og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten i kapitel E, samt ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

4) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Husdyrbrugloven, Lov Bek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 2225 af 27. november 2021, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt. Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges.

5) Andre tilladelser og dispensationer

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen.

Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse og tilladelse til afledning af tagvand fra nye staldbygninger hos Haderslev Kommune.

Dispensation for lugtgenekravet

Ansøgning om dispensation til fravigelse af lugtgenekriteriet (50%-reglen)

Det fremgår af beregningen på husdyrgodkendelse.dk, at den ønskede produktion overholder lugtgenekravet til byzone. Til samlet bebyggelse og nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt, er lugtgenekravet overholdt ved anvendelse af 50 %-reglen. Der kan efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 33 stk. 1 søges om dispensation til anvendelse af 50%-reglen.

Ansøger forklarer, at der i maj 2020 var en partshøring, hvor naboerne blev hørt i forhold til dispensation til 50 % reglen for lugt. I denne partshøring fremgik én klimacontainer. Haderslev Kommune besluttede at give lov til at bruge 50%-reglen i sagen. Efterfølgende har ansøger vurderet, at der på sigt kan være behov for 2 klimacontainere for at øge dyrevelfærd og nedsætte smittetrykket. For at lugtkravene er overholdt med to nye

klimacontainere, vil der i poltestalden blive taget 67 m² af produktionsarealerne ud driften, og på de resterende 115 m² vil der fortsat være i polte i stalden. Samtidig indføres hyppig udslusning, som nedsætter lugten med 20 %.

Den nye regulering beregnes på ny faglig viden, hvilket betyder, at de nye principper for lugtberegning er lavet om i den nye regulering, så beregningerne svarer til den nyeste faglige viden indenfor området. Lugten beregnes derfor som produktionsarealets størrelse gange med den emissionsfaktor, der er for den pågældende dyretype pr. m².

De omkringboende stilles ikke ringere med de nye regler, for det lugter ikke mere fra en stald, hvis produktionsarealet og dyretypen er den samme før og efter en ændring. Der henvises til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 32, stk. 2 og 3, jævnfør § 21 samt husdyrhjelpdesk svar fra den 5. december 2017 med overskriften "Anvendelse af 50%-regel i ny lov".

Der er foretaget forannoncering af § 16a, stk. 2 miljøansøgningen i perioden 14. november 2022 til 28. november 2022 på Kommunens høringsportal, og der indkom ingen bemærkninger.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt	
 Over Kastrup 10	0	FMK	136	136	140	Ja	▼
 Over Kastrup 12	0	FMK	136	136	122,6	Nej	▼
 Over Kastrup 12	0	FMK	136	136	122	Nej	▼
 Over Kastrup 20	0	FMK	136	136	190,6	Ja	▼
 Over Kastrup 8	0	FMK	136	136	159,5	Ja	▼
 Over Kastrup 11	0	FMK	241,8	241,8	185,3	Nej	▼
 Over Kastrup 11	0	FMK	241,8	241,8	182,8	Nej	▼
 Over Kastrup 13	0	FMK	241,8	241,8	185,2	Nej	▼
 Over Kastrup 17	0	FMK	241,8	241,8	185,9	Nej	▼
 Over Kastrup 19	0	FMK	241,8	241,8	216	Nej	▼
 Over Kastrup 22	0	FMK	241,8	241,8	223,1	Nej	▼
 Mørstrup, Høptrup	0	FMK	430,1	430,1	1569,9	Ja	▼
 Jdr. Vilstrup, Vilstrup	0	FMK	430,1	430,1	1946,3	Ja	▼

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

 Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation (jf. § 33 ("50 % reglen)).

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 581 m

Figur 3 – resultat af lugtberegning fra husdyrgodkendelse.dk

Haderslev Kommunes vurdering

I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstand for de tre genekriterier (beboelsestyper): byzone, enkelt beboelse, og samlet bebyggelse i landzone.

Naboejendomme med landbrugspligt eller ejendomme ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden (korrigeret geneafstand) er den minimumsafstand, der skal være fra et anlæg til de tre beboelsestyper, for at genekriteriet ikke overskrides.

I nedenstående ses it-ansøgningssystemets beregnede geneafstande, samt den faktiske vægtede gennemsnitsafstand (vægtet gennemsnitsafstand) for produktionen til de tre geneområder.

Områdetype	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Enkelt-bolig uden landbrugspligt Over Kestrup 12	136 meter	122 meter	Nej
Enkelt-bolig uden landbrugspligt Over Kestrup 10	136 meter	140 meter	Ja
Samlet bebyggelse Over Kestrup 19	242 meter	216 meter	Nej
Byzone Marstrup, Hoptrup	430 meter	1.570 meter	Ja

Haderslev Kommune har behandlet ansøgningen om at måtte anvende 50 %-reglen (§ 33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Hensigten med bestemmelsen om at fravige lugtkravet (50 %-reglen), er at give mulighed for at eksisterende husdyrbrug, der overskrider lugtgeneafstande, der er gældende for nyetableringer af husdyrbrug, alligevel kan foretage enkelte produktionsmæssige tilpasninger, hvis følgende kriterier overholdes, og konklusionen for hver er, at:

- Kriterie 1 er opfyldt, da gennemsnitsafstandene for alle stalde er længere end halvdelen (50 %) af geneafstandene i begge lugtmodeller.
- Kriterie 2a er opfyldt, da lugten øges i staldafsnit "Klimacontainer 1 og Klimacontainer 2" (med 2184 OU), men falder mere i "Poltestald" og "Ny" Drægtighedsstald (med 4160 OU), som ligger tættere på beboelserne end klimacontainerne.
- Kriterie 2b er ikke relevant i denne ansøgning.

I bilag 5 er et kort over landbruget og de berørte naboer i forhold til lugtgener. I bilag 6 er 50 %-reglen angivet i tabelform. Der er taget udgangspunkt i to klimacontainere.

Alternativ

Husdyrbruget har desuden indsendt en alternativ scenarieberegning, da der er et ønske om at have muligheden for kun at opstille én container, og derved øge arealet i poltestalden i forhold til hovedansøgningen.

Ved det alternative projekt, vil produktionen ligeledes overskride genekriteriet for lugt, som er fastsat i Husdyrbrugloven. Her har kommunen også mulighed for at anvende bestemmelsen om dispensation til fravigelse af 50 %-reglen for lugt. Kriterierne for at anvende 50 %-reglen er også til stede i forhold til det alternative projekt:

Kriterie 1: faktisk afstand er hhv. 89 og 75-92% af geneafstanden til enkeltbolig og samlet bebyggelse.

Kriterie 2a: lugtøgning på 1092 OU fra 1 klimacontainer og lugtfald på 2474 OU fra "Poltestald" og "Ny" Drægtighedsstald.

Anvendelsen af 50%-reglen:

Haderslev Kommune giver lov til at anvende dispensation til fravigelse af 50 %-reglen, og det gælder både ved ibrugtagning af én eller to klimacontainere.

Orientering om generelle regler

Skjulte fortidsminder i forbindelse med nyt byggeri

Der findes muligvis skjulte fortidsminder på byggearealet, som kun en arkæologisk forundersøgelse kan påvise. Skjulte fortidsminder er beskyttet af museumsloven og skal undersøges forud for jordarbejde.

Haderslev Kommune orienterer hermed ansøger om bestemmelserne i forbindelse med nye bygninger i §§ 25-27 i Museumsloven, link: Museumsloven (retsinformation.dk).

For at minimere risikoen for at en eventuel forundersøgelse kan forsinke byggeriet, anbefales det ejer hurtigst muligt at orientere det ansvarshavende museum, Museum Sønderjylland, Arkæologi Haderslev, om det planlagte byggeri.

Lovkrav om effektiv rengøring

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er krav om effektiv rengøring af de arealer, hvor produktionsdyrene kun opholder sig kortvarigt. De omtalte arealer omfatter blandt andet malkerum staldgange og drivgange.

Rengøringen af disse arealer skal foretages

- senest 4 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene har adgang til arealet dagligt
- senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene IKKE dagligt har adgang til arealet

Lovgivningen om ovenstående findes i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38 (2256 af 29. december 2020).

6) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt.

Godkendelsen anses som fuldt udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt, eller når den ansøgte udvidelse eller ændring faktisk er gennemført. Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet indenfor en frist på 6 år. Hvis miljøgodkendelsen herefter ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet.

Har husdyrbruget opnået IE status og herefter kommer under stipladskriteriet for IE-husdyrbrug, forbliver husdyrbruget et IE-husdyrbrug med de stillede krav, indtil der søges om ny godkendelse.

7) Revurdering af miljøgodkendelsen

§ 16a, stk. 2 IE-miljøgodkendelser skal regelmæssigt, og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget i 2031.

8) Retsbeskyttelse jævnfør Husdyrbrugloven § 39-40

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 23. februar 2031.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

1. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet husdyrgodkendelse.dk skema nr. 218210 version 5 og med de ændringer og vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem samt opbevaringsanlæg til gødning

3. Husdyrbruget kan etablere klimacontainer 1 med et produktionsareal på 52 m² og klimacontainer 2, der ligeledes har et produktionsareal på 52 m².

De to klimacontainere skal opføres i materialer med farver, der svarer til byggematerialerne ved de eksisterende stalde. De skal placeres imellem forestald og drægtighedsstald, som vist på bilag 1.

4. Husdyrbruget kan etablere et udleveringsrum, placeret vest for klimacontainer 1, som vist på bilag 1. Der skal være afløb til en opsamlingsbeholder for husdyrgødning.
5. Husdyrbrugets anlæg, stalde og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående figur 4, og placeret som vist i bilag 1 samt med produktionsarealerne som angivet i bilag 2.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildeværdi Produktion	Antal måneder udgående	Produktionsareal (m ²)	Produktions-areal %
Ansøgt drift						
Poltestald	369	Mekanisk ventilation	0 m (#279293) Slagtesvin. Drønnet gulv i spalter (33 %/ 67%)	0	115	31,2
Løbestald	472	Mekanisk ventilation	0 m (#282865) Søer, gødd og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	93	19,7
			0 m (#279294) Søer, gødd og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	126	26,7
Forestald	832	Mekanisk ventilation	0 m (#279295) Søer, drægtende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	550	66,1
"Ny" Drægtighedsstald	1573	Mekanisk ventilation	0 m (#279298) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	0	0
			0 m (#279297) Søer, gødd og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1255	79,8
Klimacontainer 1	70	Mekanisk ventilation	3 m (#279299) Smågris. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	52	74,3
Løbestald (Gl. drægtighedsstald)	238	Mekanisk ventilation	0 m (#281832) Søer, gødd og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	452	84,8
Forestald (Gl. Klimastald)	484	Mekanisk ventilation	0 m (#309525) Søer, drægtende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	86	17,8
			0 m (#282000) Søer, drægtende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	153	31,7
Klimacontainer 2	68	Mekanisk ventilation	3 m (#282002) Smågris. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	52	76,5
Sum					2934	

Figur 4: Stalde, produktionsarealer og udnyttelse af bruttoarealet i procent.

6. Hvis der kun etableres én klimacontainer, kan poltestaldens produktionsareal være på 164 m².

Anlæg til gødning

7. Husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 2 og placeret som vist på bilag 1.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gylletank 1	Flydende	2400 m ³			528
Gylletank 2	Flydende	2500 m ³			593

Figur 5: Opbevaring af husdyrgødning.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

8. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.
9. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden tilførsel af gylle til gyllebeholder fra staldene eller fra returnering fra biogasanlæg skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den aktuelle mængde gylle.

Gyllekøling

10. Gyllekanalerne i staldafsnit med linespil i stald "Ny" drægtighedsstald - i alt 885 m² - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
11. Varmepumpen skal levere en specifik køleeffekt på mindst 11,4 W/m². BAT kravet overholdes ved 16,3 % ammoniak reduktion. Anlægget skal køre hele året, med en samlet driftstid på 8.760 timer årligt og en årlig køleydelse på 88.380 kWh.

Med en specifik effekt på 33,9 W/m² og en ammoniakreduktion på 16,3% skal varmepumpen køre 4.290 timer.

12. Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden, før anlægget tages i drift. Pumpens køleeffekt kan være større, hvorved driftstiden kan reduceres tilsvarende.
13. Driftstid og køleydelse skal dokumenteres ved tilsyn.
14. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
15. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

16. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse, aflæsning og registrering af driftstimer.
17. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 1 uge.
18. Registreringen fra logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys, støv og skadedyr)

Lugt

19. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre. Stalde inklusive ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt.
20. Gyllen i gyllekanalerne i poltestaldens produktionsareal skal udsluses mindst hver 7. dag.
21. Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
22. Gyllesystemet skal være udstyret med automatisk åbning af spjæld, gyllepropper eller lignende, der sikrer at udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkåret ovenfor. Den automatiske styring af udslusningen skal tilsluttes en datalogger eller lignende. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Støj

23. Bidraget fra ejendommen til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

Tidspunkt	Støjgrænser	Støjgrænser	Støjgrænser	Reference tidsrum (Midlingstid)
	Det åbne land dB(A)	Byzone dB(A)	Samlet bebyggelse dB(A)	
Hverdage kl. 07-18	55	45	45	8 timer
Lørdag kl. 07-14	55	45	45	7 timer
Lørdag kl. 14-18	45	40	40	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07-18	45	40	40	8 timer
Aften, alle dage kl. 18-22	45	40	40	1 time
Nat, alle dage kl. 22-07	40	35	35	½ time

Figur 6: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Det er den samlede støj fra ejendommen, dog undtaget markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner, der er omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser overholdes.

Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne /beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

24. Udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensorer, der sikrer, at lys kun er tændt i op til en halv time ad gangen.
25. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Fluer og skadedyr

26. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.
27. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse efter de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Døde dyr

28. Opbevaring af døde dyr må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Spildevand

29. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af foder m.v., der med eventuelt regnvand kan tilføres overflade- eller grundvand. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.
30. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer der, hvor der er vegetation.
31. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gødning til drænsystemet.

Olie, diesel, kemikalier og andre stoffer

32. Tankning af brændstof skal ske under opsyn.

33. Tanke skal være sikret mod påkørsel.
34. Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.
35. Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder kattegrus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Ressourceforbrug

36. EL- og vandforbrug skal registreres mindst en gang om året.
37. Der skal gennemføres kontrol af elinstallationer herunder ventilationsanlæg af en autoriseret elinstallatør mindst hvert 5. år.
38. Staldanlæggets vandinstallationer skal repareres og vedligeholdes løbende.

Uheld

39. Beredskabsplanen, der er udarbejdet i henhold til § 44 i godkendelsesbekendtgørelsen, skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Beredskabsplanen skal indeholde en dato for, hvornår den årlige revision/kontrol er foretaget. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og synlig for ansatte.

Egenkontrol

40. Det årlige el- og vandforbrug skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
41. Kontrolrapport (mindst hvert 5. år) for elinstallationerne og ventilationsanlæggene skal kunne fremvises.

Oplysning om krav til IE-husdyrbrug i godkendelsesbekendtgørelsen

Udover ovenstående vilkår er der en række krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (nr. 2225/2021 med eventuelle senere ændringer), som skal opfyldes fra datoen for denne § 16a, stk. 2 IE-miljøgodkendelse. Disse krav stilles derfor ikke som vilkår. Kravene vises her til orientering:

- § 42: Udarbejde og overholde et miljøledelsessystem.
- § 43: Udarbejde oplæringsmateriale til personalet.
- § 44: Udarbejde en beredskabsplan, der også indeholder forebyggelse af uheld, kontrol og vedligeholdelse af gyllebeholdere, ventilationssystemer og andet maskinel.
- § 46: Nedsættelse af kvælstof i husdyrgødning. Nedsættelse af fosfor i husdyrgødning.
- § 47: Energieffektiv belysning.
- § 48: Reducere støvemissioner fra staldene.
- § 49: Underrette Haderslev Kommune ved manglende overholdelse.
- § 50: Årlig indberetning til Haderslev Kommune, med mindre, der har været tilsyn.
- § 51: Ved ophør skal dette anmeldes til kommunen med en risikovurdering efter jordforureningsloven.

Vilkårene i kapitel B er bl.a. stillet ud fra kravene i godkendelsesbekendtgørelsen § 36, stk. 1:

- Nr. 8 spildevand – vilkår afsnit "Reststoffer og affald"
- Nr. 9 vandforbrug – vilkår afsnit "Ressourceforbrug"
- Nr. 10 tekniske foranstaltninger – vilkår afsnit "Indretning og drift"
- Nr. 11 overvågning – vilkår afsnit "Egenkontrol"
- Nr. 12 ophør – vilkår afsnit "Ophør"
- Nr. 13 farlige stoffer – vilkår afsnit "Reststoffer og affald"

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret den 14. november 2022 til 28. november 2022 på Haderslev Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen (jævnfør husdyrbruglovens § 55 stk.3).

Der indkom ingen bemærkninger til høringen.

Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse

Udkast til miljøgodkendelse blev den 23-01-2023 udsendt i partshøring.

Udkast til miljøgodkendelse blev sendt til dem, som har anmodet herom, og sendt til naboer og andre berørte med oplysning om en frist på 30 dage til at kommentere udkastet (jævnfør husdyrbruksloven § 55. stk. 4)

Ansøgning om dispensation til fravigelse af lugtgenekriteriet (50%-reglen) bliver behandlet administrativt.

Haderslev Kommune har vurderet, at parter i denne sag er ansøger og ejer selv, andre berørte myndigheder, og eventuelle nabobeboelser, som ligger indenfor lugtkonsekvenszonen på 581 meter, samt ejere af de ejendomme, som matrikulært støder op til ejendommen, hvor husdyrbrugets anlæg er placeret.

Der er ikke indkommet høringssvar i høringsperioden.

Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen er meddelt den 23-02-2023.

Miljøgodkendelsen efter husdyrbruksloven er offentliggjort på DMA.mst.dk den 23-02-2023.

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som e-mail eller brev med vedhæftet fil:

- Ansøger: Sønderløkkegård ApS ved Carl Johannes Krag, Skovby Bygade 15, 6200 Aabenraa
e-mail: Carljohs@gmail.com
- Som e-mail med vedhæftet fil:
- Ansøgers konsulent: Landbosyd, att. Ulla Refshammer Pallesen
e-mail: upa@landbosyd.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dnhaderslev-sager@dn.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, Kompagnistræde 22, 3. forh. 1208 København K
e-mail: info@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sevest@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1 1651 København V
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund,
6500 Vojens
e-mail: Bent.Karlsson1@outlook.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jævnfør husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du er fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb den 23-03-2023

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Haderslev Kommune i klageportalen.

Haderslev Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre, Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Haderslev Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Civilt søgsmål

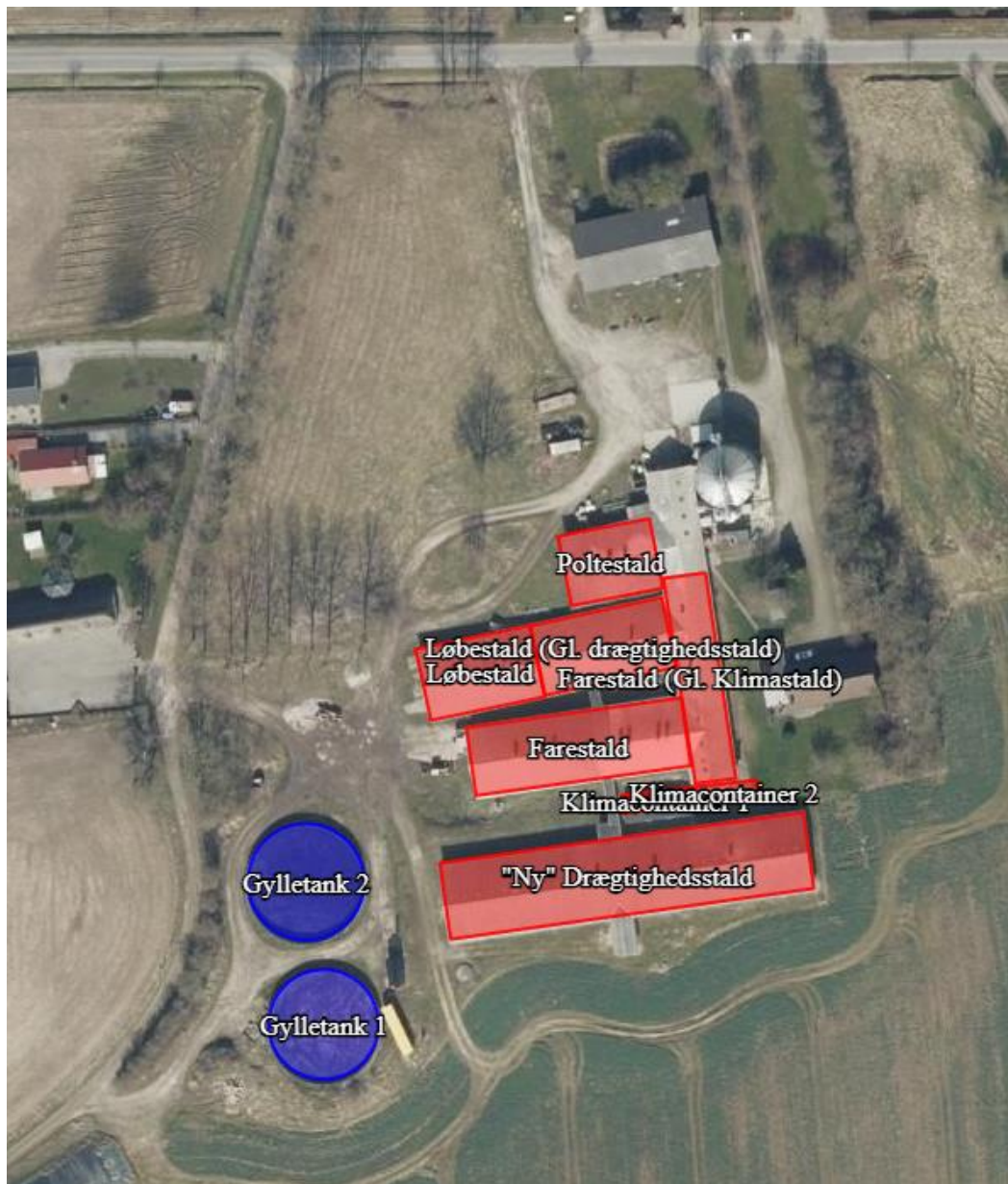
Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Astrid Kjærulff Jepsen

Sagsbehandler
Haderslev Kommune

D. Kommunens bilag

Bilag 1 Situationsplan

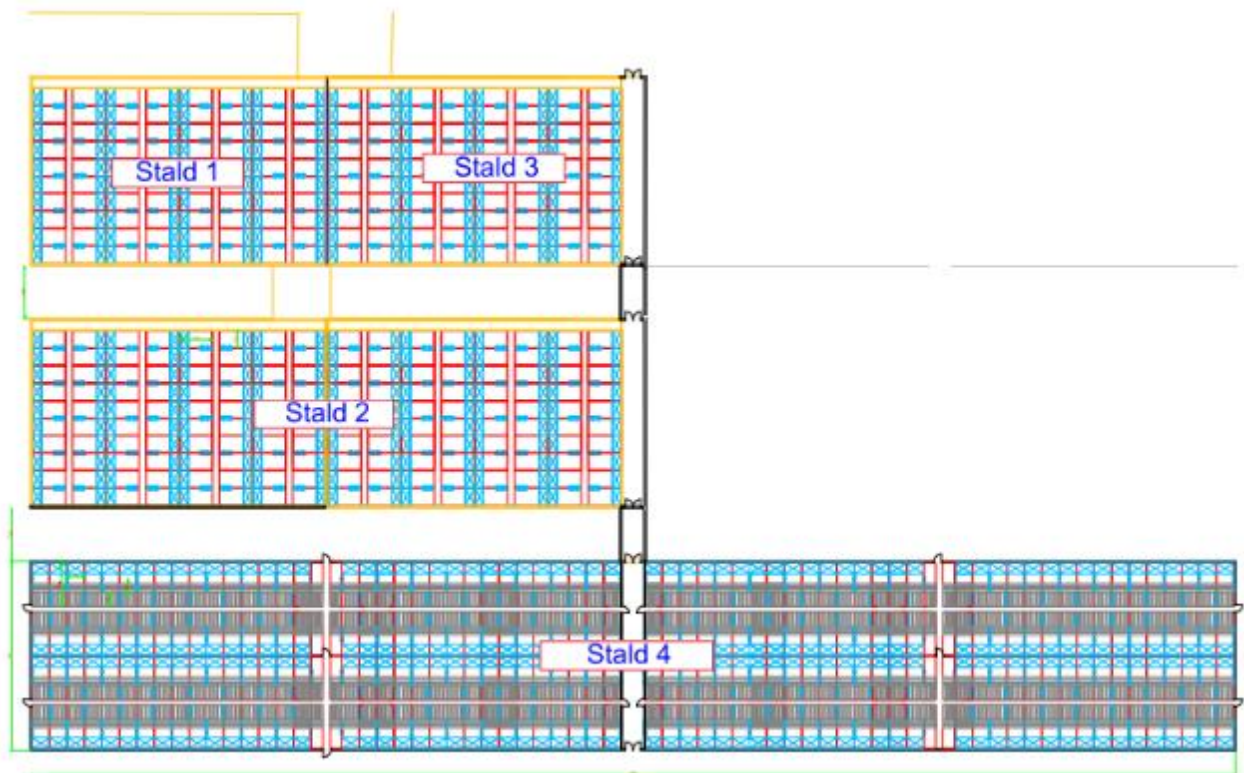
Situationsplan for Over Kestrup 16, fra husdyrgodkendelse.dk

Bilag 2 Produktionsarealer

Oversigtsplan for Over Kestrup 16 fra ansøgningen.

Indretning af stalde fra ansøgningen

Bilag 3 Gener

 LandboSyd	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr.
	Målforhold: 1:1300
	Init.: hef
Bilag 4, Gener Over Kestrup 16	
Dato: 23.07.2020 / 14:40:07	

Bilag 4 Afledning

Bilag 5 Kort over lugtgener og berørte naboer

Bilag 6 Skema over lugt fra det ansøgte projekt på ejendommen Over Kestrup 16

Naboadresse	Stalde, hvorfra naboadresserne får "for meget" lugt	Lugtmodel	Geneafstand, meter (afstanden, hvortil stalden reelt lugter)	50 % reglen	Gennemsnitsafstand, meter (afstanden, hvortil stalden må lugte)
Over Kestrup 12 (enkelt beboelse)	"Ny" Drægtighedsstald	FMK	131	$131/2 = 65,5$	121
	Farestald (Gl. Klimastald)	FMK	134	$134/2 = 67$	136
	Klimacontainer 2	FMK	136	$136/2 = 58$	123
Over Kestrup 11 (samlet bebyggelse)	Farestald (Gl. Klimastald)	FMK	162	$162/2 = 81$	156
	Farestald	FMK og NY	176	$176/2 = 88$	160
	Klimacontainer 1	FMK og NY	182	$182/2 = 91$	162
	Klimacontainer 2	FMK og NY	187	$187/2 = 93,5$	164
	"Ny" Drægtighedsstald	FMK og NY	242	$242/2 = 121$	183
Over Kestrup 13 (samlet bebyggelse)	Løbestald	FMK	162	$162/2 = 81$	159
	Farestald	FMK og NY	176	$176/2 = 88$	163
	Klimacontainer 2	FMK og NY	182	$182/2 = 91$	165
	Klimacontainer 1	FMK og NY	187	$187/2 = 93,5$	167
	"Ny" Drægtighedsstald	FMK og NY	242	$242/2 = 121$	185
Over Kestrup 17 (samlet bebyggelse)	Løbestald	FMK	162	$162/2 = 81$	161
	Farestald	FMK og NY	176	$176/2 = 88$	165
	Klimacontainer 2	FMK og NY	182	$182/2 = 91$	166
	Klimacontainer 1	FMK og NY	187	$187/2 = 93,5$	168
	"Ny" Drægtighedsstald	FMK og NY	242	$242/2 = 121$	186
Over Kestrup 19 (samlet bebyggelse)	"Ny" Drægtighedsstald	FMK og NY	242	$242/2 = 121$	216
Over Kestrup 22 (samlet bebyggelse)	"Ny" Drægtighedsstald	FMK og NY	242	$242/2 = 121$	223

Det ses af bilag 6, at 50 % af den reelle lugtafstand i alle tilfælde ligger inden for den afstand, som der må lugte til.

Eksempel: Over Kestrup 12 – $(131 \text{ meter}/2) = 65,5 \text{ meter}$, der ligger indenfor 121 meter.

E. Miljøkonsekvensrapport til § 16a, stk. 2

Haderslev Kommune har gennemgået miljøkonsekvensrapporten "2023.01.04 §16a miljøkonsekvensrapport Over Kelstrup 16_Version 4" fra ansøgning skema 218210 version 5 og har vurderet, at rapporten opfylder kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 4.

Det vurderes, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil påvirke internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt.

Kravet om anvendelse af BAT vurderes at være overholdt, fordi kravene om emissionsgrænser for ammoniak og krav om begrænsning af anden forurening overholdes., jævnfør miljøkonsekvensrapportens redegørelser.

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Over Kestrup 16 6100 Haderslev

Ansøgning om opsætning af klimacontainer og ny udlevering
Skema 218210 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)

Ansøger og ejer	Sønderløkkegård ApS Ved Carl Johannes Krag Skovby Bygade 15 6200 Aabenraa carljohs@gmail.com
Husdyrbrugets adresse	Over Kestrup 16, 6100 Haderslev
CVR-nummer	37780081
CHR-nummer	51868
Kommune	Haderslev Kommune
Ejendomsnummer	5100008375
Matrikel-nr.	Matrikel: 1 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 135 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 17 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 183 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 197 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 199 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 200 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 250 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 273 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 277 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 278 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 83 - Kestrup, Hoptrup Matrikel: 559 - Marstrup, Hoptrup Matrikel: 715 - Sdr. Vilstrup, Vilstrup
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Hoptrup Hovedgade 120 og Venbjerg 40 6100 Haderslev
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	218210 og scenarieskema 236471
Konsulent (D3)	Henriette Fries/Ulla Refshammer Pallesen

LandboSyd, CVR-nr. 25160428
Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa
E-mail hef@landbosyd.dk / upa@landbosyd.dk
Tlf.: 20145 333 / 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Over Kestrup 16, 6100 Haderslev.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved ejendommens produktion og den ansøgte ændring i dyreholdet. Rapporten indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte (afsnit 3) og efterfølgende en vurdering af de væsentlige indvirkninger på miljøet (afsnit 4). Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er opbygget ud fra Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen.

Til miljøkonsekvensrapport er der indsendt bilag over ejendommen, placering af produktionsarealer og kapacitetsberegning.

Miljøansøgningen er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra driftsleder Dennis Rosenberg som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

	40
Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)	41
Forord / læsevejledning	42
1. Indledning	45
2. Ikke-teknisk resume (D2, C1 og C3 for IE-brug)	46
3. Husdyrbruget og det ansøgte	48
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)	48
3.1.1 Produktionsarealer	49
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	51
3.1.3 Drift af anlægget	52
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)	52
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)	52
3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)	52
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)	54
3.6 Lugtemission (B6, B4, D1b, D1c)	60
3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)	64
3.7.1 Støj (B7, D1b)	64
3.7.2 Rystelser og vibrationer (B7, D1b)	64
3.7.3 Støv (B7, D1b)	64
3.7.4 Lys (B7, D1b)	64
3.7.5 Skadedyr (B7)	64
3.7.6 Transporter (B7)	64
3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)	65
3.8.1 Døde dyr (B8)	65
3.8.2 Affald (B8)	65
3.8.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)	66
3.8.4 Råvarer (B7)	66
3.8.5 Energiforbrug (B8)	66
3.8.6 Vandforbrug (B8)	67
3.8.7 Spildevand og restvand (B8)	67
3.9 Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)	67
3.10 Forslag til egenkontrol (B7)	68
3.11 BAT-Ammoniakemission (B9, C2)	68
3.12 Grænseoverskridende virkninger (B10)	72

4.	Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c).	72
4.1	Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter (D1c)	72
4.2	Begrænsning af ammoniakemission (D1c)	73
4.3	Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)	73
4.4	Lugtgener for omboende (D1c)	74
4.5	Støjgener (D1c)	75
4.6	Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)	75
4.7	Støvgener (D1c)	75
4.8	Lyspåvirkninger (D1c)	75
4.9	Skadedyr (D1c)	76
4.10	Transporter (D1c)	76
4.11	Energi (D1c)	76
4.12	Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)	76
4.13	Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)	77
4.14	Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c)	77
4.15	Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b)	77
4.16	Alternative løsninger (D1d)	77
4.17	Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5	78
4.18	Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6	78
4.19	Oplysninger om konsulenten (A4)	78
5.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	79
5.1	Ophør af IE-husdyrbruget (C1)	79
5.2	BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)	79
5.2.1	BAT-Råvarer (C2)	79
5.2.2	BAT-Energi (C2)	79
5.2.3	BAT-Vand (C2)	79
5.2.4	Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)	80
6.	Konklusion	82
7.	Bilag	82

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver svineproduktionen på Over Kestrup 16 og vurderer dels den eksisterende soproduktion og den fremtidige produktion.

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion efter de nye regler samt, at få:

- godkendelse til opsætning af 2 klimacontainer med smågrise fra ca. 6 - 7,5 kg.
- godkendelse til en ny udlevering mellem drægtighedsstald og farestald.

Ansøger har desuden indsendt en scenarieberegning (skema 236471), da han ønsker at have muligheden for kun at opstille én container, og derved udtage et mindre areal af poltestalden.

Udvidelsen anses for at være nødvendig for ejendommens drift, idet der er et behov for at højne dyrevelfærden og mindske smittetrykket på ejendommen. Den nuværende indretning af staldafsnittene giver ikke mulighed for at kunne isolere smågrisene før de skal videre til en anden besætning. Dette gør at smittetrykke er en udfordring for den generelle sundhed og velfærd i staldene. Ansøger har desuden stort fokus på medicinforbruget, og ved at etablere containerne, forventes det at kunne reducere medicinforbruget væsentligt.

Beskyttelsesniveauerne for ammoniak til nærliggende natur er overholdt. Husdyrbruget lever også op til BAT-kravet i forhold til den totale ammoniakemission. Der søges om dispensation til 50 % reglen for lugt til de nærmeste naboer og samlet bebyggelse.

I maj 2020 blev naboerne partshørt i forhold til dispensation til 50 % reglen for lugt. I denne partshøring fremgik én klimacontainer. Efterfølgende har ansøger vurderet, at der på sigt kan være behov for 2 klimacontainer for at øge dyrevelfærden og nedsætte smittetrykket. Poltestaldens produktionsareal er derfor blevet reduceret yderligere.

2. Ikke-teknisk resume (D2, C1 og C3 for IE-brug)

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Over Kestrup 16 i Haderslev. Husdyrbruget er en soproduktion med en §12 miljøgodkendelse 20, juni 2013 til 850 søer med smågrise til 7,5 kilo og 136 polte. For at mindske smittetrykket og øge dyrevelfærden i staldene, ønsker ansøger 2 nye klimacontainer og en ny udlevering. Produktion forventes at være uændret.

Nyt miljøgodkendelsessystem

I 2017 kom der et nyt system til ansøgning om miljøgodkendelse og her blev begrebet "dyreenheder" og godkendelse til antal styk fjernet, og erstattet med "produktionsarealer". Produktionsarealer er de arealer hvor dyrene opholder sig og kan afsætte gødning på.

Den nyeste viden viser, at lugt- og ammoniakemission fra stalde er mere afhængig af størrelsen af arealet end hvor mange dyr der er i staldene. Med den ønskede ansøgning om miljøgodkendelse, vil Over Kestrup 16 få godkendt de eksisterende produktionsarealer samt klimacontainerne. Ansøger vil derved ikke få en begrænsning i antal grise og vægt, og ansøger vil kunne udnytte de eksisterende produktionsarealer indenfor reglerne for dyrevelfærd.

Landskabelige forhold

Ejendommen ligger på Over Kestrup 16 i Haderslev og ejendommen fremstår som en samlet enhed. Klimacontainerne placeres mellem den eksisterende farestald og drægtighedsstald, og er derved afskærmet af de eksisterende bygninger.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes. I forhold til de nærmeste naboer og samlet bebyggelse ønsker ansøger, at søge dispensation i forhold til den såkaldte 50 % regel.

Naboerne nord for ejendommen danner en samlet bebyggelse, hvor kravet til lugt er $7 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, mens enkeltboligerne vest for ejendommen har et krav på $15 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

50 % reglen kan benyttes i de situationer, hvor et eksisterende husdyrbrug ikke overholder de gældende geneafstande, men gerne vil lave mindre justeringer på husdyrbruget. Kommunen kan vælge at give tilladelse til en udvidelse eller ændring på ejendommen, hvis lugtgenerne ikke forøges og naboen ligger i en afstand, der svarer til mindst halvdelen af den beregnede geneafstand fra husdyrbruget.

Støj og vibrationer fra husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, i det de fleste støjende aktiviteter foregår indendørs. Fluer og skadedyr bekæmpes, mens døde dyr opbevares afskærmet ved gyllebeholderne, hvilket ikke vurderes ikke at medføre væsentlige gener for naboer.

Transport til og fra ejendommen sker via de tre indkørsler fra Over Kestrup, dog forsøger ansøger så vidt det er muligt, at benytte vejen fra syd for at mindske kørslen i Over Kestrup.

Samlet set vurderes dyreholdet, i forhold til samlet bebyggelse og byzone, ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dette udbringes på markerne af maskinstation.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak som forskellige naturtyper må belastes med.

Ammoniaknedfald kaldes deposition. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser en reduktion i ammoniakemissionen, og at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til alle naturtyper overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt merdepositionskravet til mindre sårbare naturtyper.

Det eksisterende gyllekølingsanlæg forbedres, så der sker en større tilbageholdelse af ammoniak fra ejendommen. Det betyder, at der sker et fald i ammoniak fra ejendommen i ansøgt drift.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃ N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT.

Alternative løsninger og 0-alternativ

I forbindelse med ansøgningen er alternative løsninger blevet drøftet med ansøger. Da ændringen sker ved at der opsættes færdig produceret klimacontainer, er der begrænset muligheder for alternative løsninger. Fx vil udskiftning til lavammoniak emissionsgulve eller anden teknologi kræve en total renovering eller ændring af tagkonstruktionen. Dette er fravalgt, da staldene ikke står over for en større renovering, samt fordi omkostningerne ikke vil være proportional i forhold til gevinsten.

En anden mulighed er, at overdække gyllebeholderne, hvilket kan begrænse ammoniakfordampningen. Dette er dog fravalgt, da ansøger har valgt at optimere og forhøje køleydelsen på gyllekølingsanlægget, hvorfor overdækning af gyllebeholderne er fravalgt.

0-alternativet er, at ejendommen drives videre efter vilkårene fastsat i den eksisterende miljøgodkendelse. Den eksisterende miljøgodkendelse vil dog skulle revurderes snarest, da det er et IE-husdyrbrug.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition, støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)

Det eksisterende bygningsæt ligger samlet og de nye klimacontainere opsættes mellem den eksisterende fare- og drægtighedsstald. Containerne er hvide. Bygninger mv. ses af Figur 1 samt af bilag 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv. Foto: husdyrgodkendelse.dk

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages forskellige beregninger, i forhold til forskellen mellem før og efter situationen for husdyrbruget, og her til skal husdyrproduktionen for 8 år siden medtages. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

8 årsdriften

Den gældende produktionstilladelse for 8 år siden var en anmeldelse fra d. 23. maj 2012. Denne tilladelse var på 725 søer (7,4 kg fravæning) og 423 slagtesvin (65-102 kg), svarende til 175,5 DE. Der er ikke sket ændringer i staldindretningen siden denne anmeldelse.

Produktionsarealerne for 8 års driften fremgår af nedenstående Tabel 1.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
8 års drift						
Poltestald	343	Mekanisk ventilation	6 m	(#309797) Slagtesvin. Drænet gulv i spalter (33 %/ 67%)	0	182
Løbestald	436	Mekanisk ventilation	6 m	(#309799) Søer, gøde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv (#309798) Søer, gøde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0 0	126 93
Farestald	821	Mekanisk ventilation	6 m	(#309800) Søer, drægtige. Kassestier, delvis spaltegulv	0	550
"Ny" Drægtighedsstald	1564	Mekanisk ventilation	6 m	(#309802) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv (#309801) Søer, gøde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0 0	10 1255
Løbestald (Gl. drægtighedsstald)	533	Mekanisk ventilation	6 m	(#309803) Søer, gøde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	452
Farestald (Gl. Klimastald)	428	Mekanisk ventilation	6 m	(#309805) Søer, drægtige. Kassestier, fuldspaltegulv (#309804) Søer, drægtige. Kassestier, fuldspaltegulv	0 0	153 86
Sum						2907

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Nudriften

Nudriften tager afsæt i § 12 miljøgodkendelsen af 20. juni 2013, hvor der blev givet tilladelse til 850 søer med smågrise til 7,4 kg samt 136 polte (40-107 kg). I forbindelse med denne godkendelse blev klimastald ændret til farestald.

Der er ikke sket ændringer i staldindretning siden denne godkendelse, hvorfor produktionsarealet i staldbygningerne er identisk med ansøgt drift. Produktionsarealerne for nudriften fremgår af nedenstående Tabel 2.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udgående	Produktionsareal (m ²)
Nudrift						
Poltestald	343	Mekanisk ventilation	6 m	(#279308) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	182
Løbestald	436	Mekanisk ventilation	6 m	(#282869) Søer, gulde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	93
				(#279309) Søer, gulde og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	0	126
Førestald	821	Mekanisk ventilation	6 m	(#279312) Søer, dieghvende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	550
"Ny" Drægtighedsstald	1564	Mekanisk ventilation	6 m	(#279814) Søer, gulde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1255
				(#279313) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	10
Løbestald (GL drægtighedsstald)	533	Mekanisk ventilation	6 m	(#281831) Søer, gulde og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	0	432
Førestald (Gl. Klimastald)	428	Mekanisk ventilation	6 m	(#309626) Søer, dieghvende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	86
				(#282001) Søer, dieghvende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	153
Sum						2907

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøgt drift

Placering og opgørelse af produktionsarealerne fremgår af bilag 2 og bilag 2a. Ligeledes fremgår produktionsarealerne i de eksisterende og nye stalde af nedenstående Tabel 3.

For at lugtkravene er overholdt med to nye klimacontainer, vil der i poltestald blive taget 67 m² produktionsarealerne ud driften i polte stalden, og på de resterende 115 m² arealer vil der fortsat være i polte i stalden. Ifølge helpdesksvar af 01.02.2019¹ behøver arealer, hvor dyrene ikke har adgang til andet end midlertidigt, ikke at tælle med til produktionsareal, også selvom der er gyllekumme under arealet.

Der er desuden foretaget en scenarieberegning, hvor ansøger kun opstiller én klimacontainer. Beregninger fremgår af skema 236471, og her er poltearealet angivet til 164 m². Det vil sige at der tages én sti ud af poltestalden i forhold til 8 års og nu-driften.

¹ <https://husdyrvejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesk-svar/indretning-af-stalde-olign/areal-bag-soeer-med-spalter-fortsat/>

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegiende	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Poltestald	343	Mekanisk ventilation	6 m	(#279293) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	115
Løbestald	436	Mekanisk ventilation	6 m	(#282866) Søer, golde og drægtige. Løspående, delvis spaltegulv (#279294) Søer, golde og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	0 0	98 126
Farestald	821	Mekanisk ventilation	6 m	(#279295) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	550
"Ny" Drægtighedsstald	1504	Mekanisk ventilation	6 m	(#279298) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv (#279297) Søer, golde og drægtige. Løspående, delvis spaltegulv	0 0	0 1255
Klimacontainer 1	64	Mekanisk ventilation	3 m	(#279299) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	52
Løbestald (Gl. drægtighedsstald)	533	Mekanisk ventilation	6 m	(#281832) Søer, golde og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	0	452
Farestald (Gl. Klimastald)	428	Mekanisk ventilation	6 m	(#300625) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv (#282000) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0 0	86 153
Klimacontainer 2	64	Mekanisk ventilation	3 m	(#282002) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	52
Sum						2934

Tabel 3: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer, Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 4. For opbevaringsanlæg er 8 års driften, nudriften og ansøgt drift identiske.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevarings teknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gylletank 1	Flydende	2400 m ³			528
Gylletank 2	Flydende	2500 m ³			593
Nudrift					
Gylletank 1	Flydende	2400 m ³			528
Gylletank 2	Flydende	2500 m ³			593
8 års drift					
Gylletank 1	Flydende	2400 m ³			528
Gylletank 2	Flydende	2500 m ³			593

Tabel 4: Opbevaringsanlæg på ejendommen, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Med en forventet produktion på 850 søer med smågrise til 7,5 kilo, 136 polte er den beregnede mængde gylle ca. 5.318 m³/år. Regnvand fra udlevering ledes til gyllebeholderne, og områderne er opmålt til ca. 12 m², hvilket giver en årlig vandmængde på 11 m²/år. På ejendommen er den samlede opbevaringskapacitet på 11 måneder. Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet er opfyldt.

3.1.3 Drift af anlægget

Der er 5 ansatte der varetager driften på ejendommen. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning af svinebesætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagting
- Der føres journal over medicinforbrug
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for ejendommen

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)

Der sker ingen bygningsmæssig ændring i de eksisterende bygninger i forbindelse med overgangen til stipladsmodellen. Imellem fare- og drægtighedsstald ønsker ansøger, at stille to klimacontainer til smågrise op.

Diverse placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af bilag 1 og 2.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Sønderlykkegård I/S driver ejendommen på Over Kestrup 16, Venbjerg 40 og på Hoptrup Hovedgade 120 i Haderslev. Disse tre ejendomme ligger forholdsvis langt fra hinanden, uden at de er forbundet med bl.a. gylleledninger eller foderanlæg. Ejendommene drives derved teknisk og driftsmæssigt uafhængig af hinanden.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)

Landskab og kulturarv

Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. Ejendommen ligger udenfor områder der er udpeget som bevaringsværdige landskab, større sammenhængende landskaber og geologiske bevaringsværdier. Ejendommens landskabelige forhold samt vurdering heraf, er beskrevet under punkt 4.1 og de nærmeste naturområder er beskrevet under punkt 3.5.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens afstandskrav jf. § 6 og 8 overholdes for de nye klimacontainere.

Husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens § 8 vist. I de eksisterende stalde sker der ingen ændring hvorfor afstandskravet er overholdt.

Matr. 1 Kestrup, Hoptrup - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	"Ny" Drægtighedsstald	32
Gødningssager	Gylletank 2	137
Vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	"Ny" Drægtighedsstald	221
Gødningssager	Gylletank 1	176
Over Kestrup 12 - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Løbestald	71
Gødningssager	Gylletank 2	62
DGU nr. 151.10/3 - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Pohertals	43
Gødningssager	Gylletank 2	146
DGU nr. 151.955 - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Løbestald	62
Gødningssager	Gylletank 2	48
Hoptrup Vandværk - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	"Ny" Drægtighedsstald	2719
Gødningssager	Gylletank 1	2670
Over Kestrup - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	"Ny" Drægtighedsstald	56
Gødningssager	Gylletank 2	11
Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Førestald (G. Klimestald)	16
Gødningssager	Gylletank 2	100

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1. Tabellen angiver den bygning/gødningssager der ligger tætteste på punktet der refereres til i Husdyrlovens § 8. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

På kortudsnittet herunder er vist nærmeste, vandløb, naboskel, vandboring, offentlig vej (vej) og stuehuset. Nærmeste vandværksboring og levnedsmiddelvirksomhed ligger langt fra ejendommen, hvorfor det ikke er vist.

Figur 2, Kortudsnit fra Husdyrgodkendelse.dk over afstande, foto: husdyrgodkendelse.dk

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og guldtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på ejendommen fremgår af Tabel 6. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 3.568,6 kg N/år, med en negativ meremission på -142,3 kg N/år i forhold til nudrift og -55,3 kg N/år i 8-års driften. Årsagen til reduktionen skyldes, at der tages produktionsareal ud og at gyllekølingsanlægget vil køle mere.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3120,0	448,7	3568,6
Nudrift	3262,2	448,7	3710,9
8 års-drift	3175,3	448,7	3624,0

Tabel 6: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

De nærmeste naturtyper i forhold til husdyrbruget udpeget (se figur 3 og 4)

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

I Tabel 7 ses de specifikke krav for maksimal total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur, samt krav der kan stilles til kategori 3 natur.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL2 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskogsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 7: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

² Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1392 af 04/10/2022

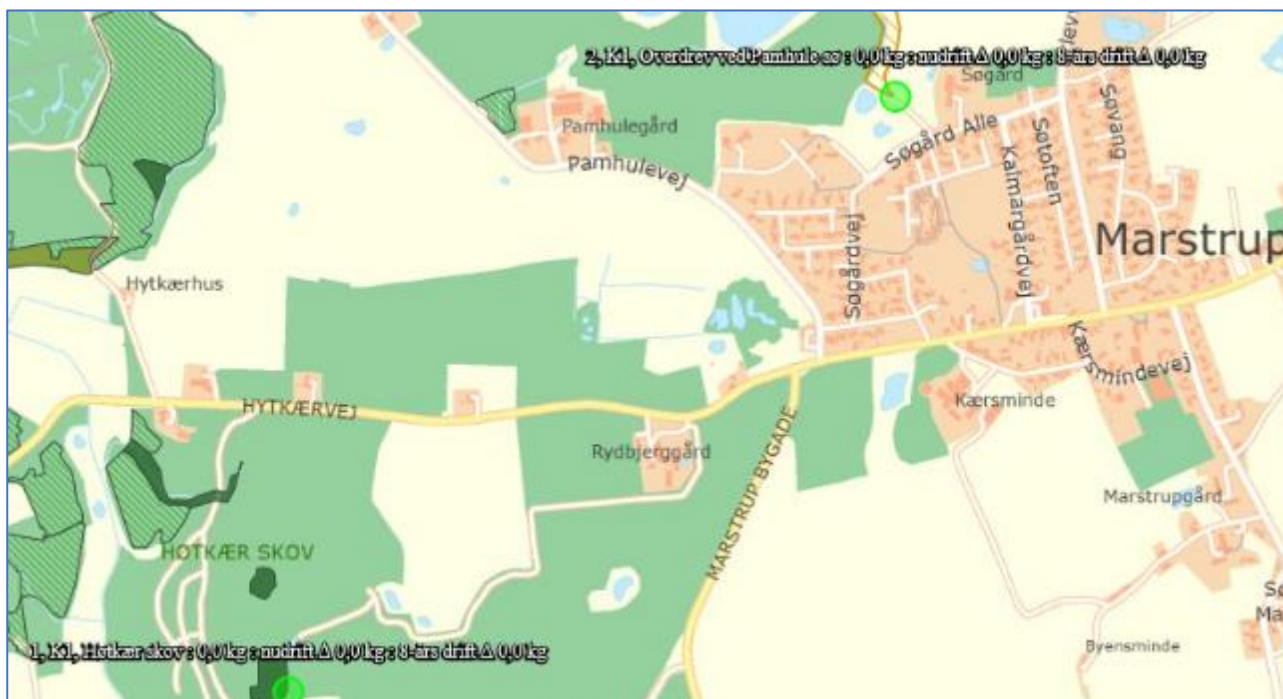
Kategori 1 natur

De to nærmeste kategori 1 naturområder ligger hhv. 3400 og 4000 meter fra ejendommen. Det nærmeste kategori 1 naturområde er et overdrev ved Pamhule sø, mens det andet område ligger ved Høtkær skov. Begge områder indgår i natura2000 området "Pamhule skov og Stevning Dam".

Overdrevet ved Pamhule sø er jf. naturdata besigtiget 19/8-2008 og beskrives som "græsset overdrev på stedvis stejle skrænter langs slugt med bæk, samt mere flade områder omkring Pamhule sø, nederst mod søen mindre partier med engpræg"

Området i Høtkær skov har habitattypen "Elle og Askeskov".

I ansøgningsystemet er der udpeget et punkt til overdrevet ved Pamhule sø og ved Høtkær skov. Disse to punkter har en beregnet totaldeposition på 0,0 (kg N/ha/år). Da ingen af de udpegede punkter har en totaldeposition over 0,2 kg N/ha/år, er det ikke blevet udsøgt hvorvidt der ligger andre husdyrbrug der kan give kumulation til kategori 1 områderne.

Figur 3: Kortudsnit der viser de ammoniak-beregningsskemaer der er angivet i husdyrgodkendelse.dk til kategori 1-natur. Kort: husdyrgodkendelse.dk

Kategori 2 natur

De to nærmeste kategori 2 områder ligger hhv. 1200 og 1500 meter fra ejendommen, se placering på figur 4. Det nærmeste område er en mose ned mod Hoptrup Sø, mens det andet kategori 2 område er et overdrev ved Brøndbjerg.

Overdrevet ned mod Hoptrup Sø er ifølge naturdata.dk besigtiget den 9/7-2009, og registreret som mose og kær, og området beskrives som "Mosaik af starsump, rørsump og højstaudemose". Dette område modtager 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition.

Overdrevet på Brøndbjerg er ifølge naturdata.dk besigtiget den 20/8-2008, og området beskrives som ”*ugræsset, meget kuperet overdrev med spor efter råstofgravning, manglende græsning, tilgroning med vedplanter ude fra hegn, fine partier med håret høgeurt, rævegrave*”. Dette område modtager 0,1 kg N/ha/år i totaldeposition, hvorved beskyttelsesniveauerne på 1 kg N/ha pr. år er overholdt.

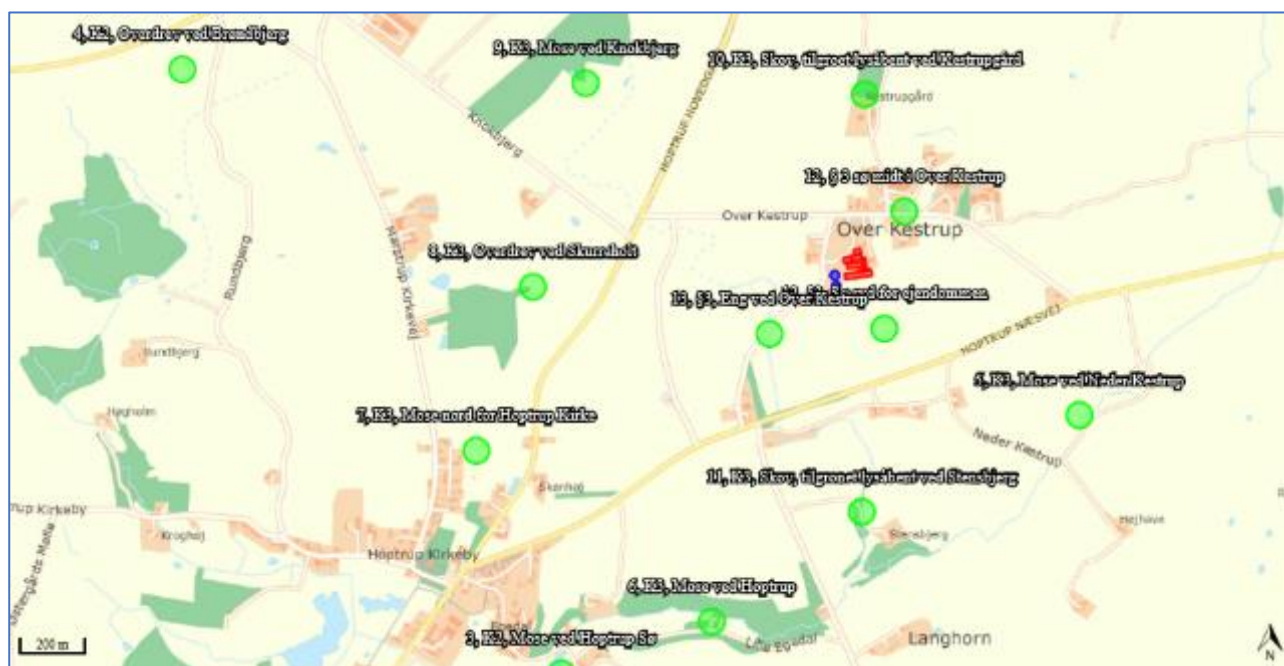
Kategori 3 natur og § 3 ommåder

Af Figur 4 nedenfor, er de nærmeste kategori-3 naturområder, de nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skove og samt de nærmeste § 3 områder angivet.

Kategori 3 mosen ved Hoptrup Sø fremgår ikke som Besigtiget jf. naturdata.dk.

Der sker et fald i emission fra ejendommen i forhold til driften for 8 år siden og nudriften, hvilket betyder, at den beregnede merdeposition til kategori 3 naturen og nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skove er 0,0 kg N/ha/år.

De nærmeste § 3 områderne vil hellere ikke modtage en merdeposition, og de to nærmeste søer vil få en negativ merdeposition på -0,1 kg N/ha/år.

Figur 4: Ammoniakdepositionsbergningspunkter for kategori 2 + 3 natur og §3 natur tæt ved ejendommen. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Nedenfor ses de beregnede ammoniakdepositioner til de udpegede naturområder.

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
13, § 3 ved Over Kelstrup 35	Kategori 3	Ansøger	0	V	-0,1	-0,1	1,0
12, § 3 sø midt i Over Kestrup	Kategori 3	Ansøger	0	V	-0,1	-0,1	1,9
13, §3, Eng ved Over Kestrup	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,7
12, §3, Sø syd for ejendommen	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	1,1
11, K3, Skov, tilgrønet lysåbent ved Stensbjerg	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
10, K3, Skov, tilgroet lysåbent ved Kestrupgård	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,5
9, K3, Mose ved Knokbjerg	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
8, K3, Overdrev ved Skurreholt	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
7, K3, Mose nord for Hoptrup Kirke	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
6, K3, Mose ved Hoptrup	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
5, K3, Mose ved Neder Kestrup	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,2
4, K2, Overdrev ved Brøndbjerg	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
3, K2, Mose ved Hoptrup Sø	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
2, K1, Overdrev ved Pamhule sø	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
1, K1, Høtkær skov	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 8: Oversigt over merdeposition og total deposition kg N/ha/år. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Bilag IV arter

Bilag IV arter er særlig beskyttede dyrearter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

I en faglig rapport fra DMU (nr. 635, 2007)³ findes en liste over bilag IV arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Baseret på denne rapport er der undersøgt hvilke bilag IV-arter der kan være til stede i området omkring husdyrbruget Over Kestrup 16.

Der fremgår ingen bilag IV registreringer indenfor 1000 meter af husdyrbruget fra Miljøportalen og Haderslev kommune. I Tabel 9 fremgår de Bilag-IV arter der kan være til stede i området omkring husdyrbruget.

Dansk navn	Videnskabeligt artsnavn	Kilde
Pattedyr		
Sydflagermus	Eptesicus serotinus	DMU
Dværgflagermus	Pipistrellus pygmaeus	DMU
Pipistrelflagermus	Pipistrellus pipistrellus	DMU
Vandflagermus	Myotis daubentonii	DMU
Langøret flagermus	Plecotus auritus	DMU
Padder		
Stor vandsalamander	Triturus cristatus	DMU
Spidssnudet frø	Rana arvalis	DMU
Løgfrø	Pelobates fuscus	DMU
Løvfrø	Hyla arborea	DMU
Krybdyr		
Markfirben	Lacerta agilis	DMU

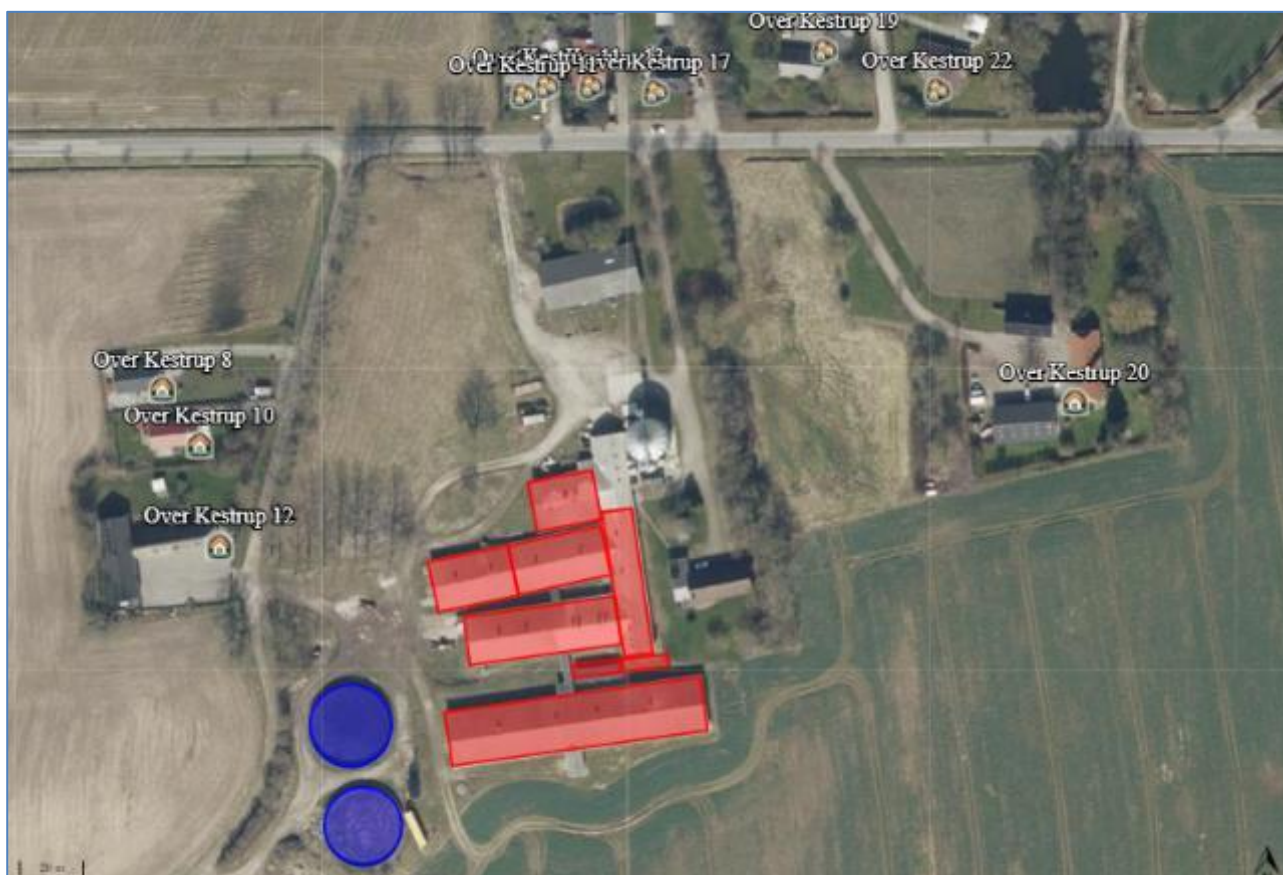
Tabel 9, Bilag IV arter og andre padder som kan være tilstede i nærheden af Over Kestrup 16.

³ Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>

3.6 Lugtemission (B6, B4, D1b, D1c)

Nærmeste lugtberegningpunkter er udpeget i skema 218210 i Husdyrgodkendelse.dk, se Figur 5.

Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug i forhold til lugt og nærmeste nabo, samlet bebyggelse eller byzone, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra enkeltbeboelser uden landbrugspligt eller 300 m fra samlet bebyggelse eller byzone- og sommerhusområde.

Figur 5: Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner

I ansøgningen er der foretaget beregninger til nærmeste nabo uden landbrugspligt, hvilket er Over Kestrup 20, 11, 10 og 8. Boligerne på Over Kestrup 11, 13, 17, 19 og 22 er en del af den nærmeste samlede bebyggelse. Den nærmeste byzone er Hoptrup.

I den tidligere miljøgodkendelse fra 2013 var lugt til nærmeste naboer og samlet bebyggelse overholdt. Ved den nye stipladsmodellen (produktionsareal-modellen), ses det ofte at lugten fra sobesætninger bliver estimeret værre end den var pr. gris i det tidligere system.

Beskyttelsesniveauet for lugt er ikke overholdt til naboen på Over Kestrup 12 og samlet bebyggelse ved Over Kestrup 11, 13, 17, 19 og 22. Kommunen har mulighed for at godkende det ansøgte, hvis afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Lugtemissionen må ikke forøges, medmindre den samtidig reduceres tilsvarende i staldafsnit der ligger nærmere naboen.

Der tages 67 m² produktionsarealerne ud af poltestalden og på de resterende produktionsarealer i poltestalden indføres der hyppig udslusning ved det drænet gulve.

Husdyrbruget overholder geneafstanden til naboerne, da 50 % af geneafstanden er mindre end den vægtet afstand, og den samlede lugtemission fra husdyrbruget reduceres i forhold til nudriften. Husdyrbruget overholder dermed kriterierne i §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og miljøgodkendelsen søges derfor under undtagelsesreglen for lugt.

I forbindelse med opstart af miljøansøgningen er dispensationen til én klimacontainer sendt i nabohøring og efterfølgende behandlet i Haderslev kommunes udvalg for Plan og miljø den 8. juni 2020. Nabohøringen gav anledning til bemærkninger vedr. øget lugt, fluegener og døde dyr. Udvalget besluttede at 50 % reglen kunne anvendes. Efterfølgende har ansøger valgt at ansøge om to klimacontainer.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Over Kestrup 10	0	FMK	136	136	140	Ja
 Over Kestrup 12	0	FMK	136	136	122,6	Nej
 Over Kestrup 12	0	FMK	136	136	122	Nej
 Over Kestrup 20	0	FMK	136	136	190,6	Ja
 Over Kestrup 8	0	FMK	136	136	159,5	Ja
 Over Kestrup 11	0	FMK	241,8	241,8	185,3	Nej
 Over Kestrup 11	0	FMK	241,8	241,8	182,8	Nej
 Over Kestrup 13	0	FMK	241,8	241,8	185,2	Nej
 Over Kestrup 17	0	FMK	241,8	241,8	185,9	Nej
 Over Kestrup 19	0	FMK	241,8	241,8	216	Nej
 Over Kestrup 22	0	FMK	241,8	241,8	223,1	Nej
 Marstrup, Højtrup	0	FMK	430,1	430,1	1569,9	Ja
 Sdr. Vilstrup, Vilstrup	0	FMK	430,1	430,1	1946,3	Ja

Tabel 10, Beregning af lugt geneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner ved to klimacontainer. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøger har indsendt en scenarieberegning hvor der fremgår én klimacontainer og 164 m² i poltestalden. Luftberegningen herfor fremgår nedenfor.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Over Kestrup 10	0	FMK	135,7	135,7	138,7	Ja
 Over Kestrup 12	0	FMK	135,7	135,7	121,5	Nej
 Over Kestrup 12	0	FMK	135,7	135,7	120,9	Nej
 Over Kestrup 20	0	FMK	135,7	135,7	190,8	Ja
 Over Kestrup 8	0	FMK	135,7	135,7	158,1	Ja
 Over Kestrup 11	0	FMK	241,3	241,3	183,6	Nej
 Over Kestrup 11	0	FMK	241,3	241,3	181,1	Nej
 Over Kestrup 13	0	FMK	241,3	241,3	183,5	Nej
 Over Kestrup 17	0	FMK	241,3	241,3	184,4	Nej
 Over Kestrup 19	0	FMK	241,3	241,3	214,8	Nej
 Over Kestrup 22	0	FMK	241,3	241,3	222,3	Nej
 Marstrup, Højtrup	0	FMK	429,2	429,2	1568,2	Ja
 Sdr. Vilstrup, Vilstrup	0	FMK	429,2	429,2	1947,2	Ja

Tabel 11, Beregning af luft geneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner ved én klimacontainer. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Mellem de eksisterende gyllebeholdere og drægtighedsstalden er der et halmfyrr. Et halmfyrr kan give anledning til lugtgener fra røgen. Halmfyret bruges minimalt, og oftest anvendes det, når der er meget

frost, og gyllekølingsanlægget ikke kan give varme nok. Hvis halmfyret anvendes, er ansøger meget opmærksom på optænding og at der fyres korrekt.

3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)

Husdyrbruget er beliggende ca. 1,5 m fra nærmeste husdyrbrug ved hhv. Bræraå og Grødebøl, hvorfor det vurderes, at der ikke vil kunne opstå kumulative effekter med hensyn til støj, vibration, støv- og lysgener, skadedyr og affald.

3.7.1 Støj (B7, D1b)

På ejendommen vil der forekomme støjgener i forbindelse med fodring, gyllepumpning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, blanding af foder, samt transport af dyr, foder og gylle mv.

I ladebygningen er der en kompressor til vandværket og et mølleri, og omkring fodringstid vil der kunne være støj fra grisene. Dog er disse støjkilder inden døre. I forbindelse med levering af foder vil der kunne høres støj fra leveringen ved fodersiloerne. I høst perioder kan der forekomme korntørring, hvilket kan give anledning til støj.

3.7.2 Rystelser og vibrationer (B7, D1b)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vil evt. kunne forekomme i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget.

3.7.3 Støv (B7, D1b)

Støv vil primært forekomme i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det.

Derudover vil der kunne opstå støvgener når kornet tippes af ved amerikanersiloen, eller der leveres foder og ved brug af halmfyret.

3.7.4 Lys (B7, D1b)

Der er udvendig belysning ved siloanlægget, og disse tændes ved sensorpåvirkning. Der er kun lys i staldene i forbindelse med fodring og tilsyn med dyrene.

3.7.5 Skadedyr (B7)

Fluebekæmpelse sker ved hjælp af kemisk bekæmpelse. Desuden holder ansøger en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester som sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Opbevaring af foder sker i fodersiloer, og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.). Rottebekæmpelse sker via Ewers.

3.7.6 Transporter (B7)

Al transport i forbindelse med husdyrbruget sker via de tre indkørslerne fra Over Kestrup. Der sker ingen markdrift fra ejendommen, dette udføres af maskinstationen. For at minimere transporten, benytter ansøger så vidt muligt den sydlige vej, der går forbi gyllebeholderne og ned til Hoptrup Næsvej.

Tunge transporter sker typisk i tidsrummet 06.00-19.00 på hverdage. Der vil dagligt være kørsel med personbiler. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 6 gange dagligt.

I miljøgodkendelse fra 2013 var der angivet en gyllevognsstørrelse på 25 tons, og 277 gylletransporter om året. Størrelsen på gyllevognen er blevet større og nu køres der i gennemsnit med 30 tons, hvorfor antallet af transporter er faldet i forhold til miljøgodkendelsen fra 2013.

Tunge transporter	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år
Indkørsel af foder (Hver 14 dag kommer der lastbiler og ellers fyldes siloen op i høst og april/maj.)	12	26
Fyringsolie/diesel (lastbil)	1	1
Husdyr til ejendommen	6	6
Husdyr fra ejendommen	70	50
Halm til strøelse/ korn	50	50
Udkørsel af gylle (traktor og gyllevogn, kapacitet til 25 tons nudrift/ 30 ansøgt)	277*	117
Kørsel med affald (lastbil (dagrenovation)	26	26
Afhentning af døde dyr (lastbil)	100	100
Maksimalt i alt	492	376

Tabel 12 Skønnede antal transporter *angivet i § 12 miljøgodkendelse fra 2013

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)

3.8.1 Døde dyr (B8)

Ansøger har etableret en 1 meter høj mur, der afskærmer de døde dyr. De døde dyr placeres hævet fra jorden og overdækket og placeres ca. 15 meter fra vejen ved gyllebeholderne.

DAKA afhenter ca. hver 3 dag. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefonen. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel- og kødbenmelsproduktion.

3.8.2 Affald (B8)

Der opbevares ikke sprøjtemidler, spildolie, oliefiltere på ejendommen da al markdrift udføres af maskinstation.

Der benyttes ikke mere foder end der er behov for og husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	-	-	-	-
Olie- og brændstoffiltre	-	-	-	-
Rester af bekæmpelsesmidler	-	-	-	-
Spraydåser	Kontor	Ansøger	Genbrugsstation	Ca. 100 stk.
Batterier – alle typer	kontor	Ansøger	Genbrugsstation	Ca. 1 kg
Fast affald:				
Kanyler/medicinrester/emballage	Kontor	Provas	Provas	Ca. 4 kg
Tom emballage (papir/pap)	I dagrenovationen	Provas	Provas	Ca. 40-60 kg om året
Tom emballage (plast)	I dagrenovationen	Provas	Provas	Ca. 40-60 kg om året
Lysstofrør og elsparepærer	Kontor	Ansøger	Genbrugsstation	15 kg
Jern og metal	I beholder	Jels Produkthandler	Jels Produkthandler	0-1 tons

Tabel 13, Affaldshåndtering og mængder

3.8.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Der er opstillet 1 dieselolietank i den laden, der anvendes til den ene traktor der er på ejendommen. Der er ingen olieråvarer eller kemi på ejendommen.

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld.

3.8.4 Råvarer (B7)

Grisene fodres efter en foderplan udarbejdet af en svinerådgiver, derved sikres den optimale fodring til dyrene og minimering af spild. Der fodres med vådfoder til søerne og poltene, og tørfoder til pattegrise i farestalden. Derudover købes der tilskudsfoder ind, som opbevares i fodersiloer.

3.8.5 Energiforbrug (B8)

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, varmelamper, gyllepumper, drift af foderanlæg og gyllekølingsanlæg, øvrige elektriske maskiner samt forbrug i stuehuset.

I staldene er der hovedsageligt etableret undertryksventilation, dog er der i den østlige del af farestalden etableret et ligevægtssystem. Ventilationen op- eller nedjusteres automatisk efter behov. Der bliver foretaget jævnlige inspektioner, og ventilationskanalerne bliver rengjort efter hvert hold.

Efter behov sker der også korntørring, hvilket kræver en del energi. I alle stalde er der etableret LED-belysning.

I drægtighedsstalden er der installeret et gyllekølingsanlæg, der udvinder varmen fra gyllen, som bruges til opvarmning af smågrisehulerne, stuehuset og staldkontoret, farestald, fedttank. Selve

varmegenindvindingen bruger en del energi, og som følge af at gyllekølingsanlægget også fremadrettet skal anvendes som lugtreducerende tiltag, vil der skulle bruges mere strøm hertil. Det skønnes derfor at det nuværende forbrug vil stige, som følge af dette.

I 2019 blev der anvendt 263.504 kWh, og i godkendelsen fra 2013 er der anslået et forbrug op 230.000 kWh. Dette forbrug forventes at stige som følge af et øget behov for gyllekøling. Da der ikke findes normalt for elforbrug der inkluderer gyllekøling skønnes det fremadrettet forbrug at være på ca. 300.000 kWh.

3.8.6 Vandforbrug (B8)

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold og forbrug i boligen

Staldanlægget og stuehuset forsynes med vand fra vandboringen på ejendommen. Forbruget kendes ikke. I følge normalt vil en produktion på 850 søer med 7,5 kilos smågrise og 136 polte have et vandforbrug på mellem 4.752 og 7.431 m³.

For at spare på vandet anvendes der drikkekopper eller drikkekar. Desuden er der daglig gennemgang hvor drikkevandsinstallationerne tilses, og i forbindelse med rengøring af stierne rengøres installationerne med henblik på at undgå spild.

3.8.7 Spildevand og restvand (B8)

Afløbsforholdene på ejendommen fremgår af afløbsplanen i bilag 3. Overfladevand fra driftsbygninger ledes via brønde og regnvandsdræn til grøft nord og bæk syd for ejendommen. Umiddelbart vest for den sydligste gyllebeholder er der en samlebrønd, se bilag 3. Ansøger har forhøjet denne brønd 2 meter over jorden, så den er sikret, hvis der skulle ske et uheld med gylle.

Overfladevandet fra den nye container ledes ned på jorden ved containerne og nedsives der. Gyllen fra de nye klimacontainere vil blive ført ind i de eksisterende gyllekanaler i drægtighedsstalden.

Sanitært spildevand fra stuehus og driftsbygningerne ledes til offentlig kloak.

3.9 Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)

For at beskytte nær miljøet og grundvandet har ansøger en række procedurer for håndtering af husdyrgødning, olie o.lign. Kemikalier i forbindelse med markbruget håndteres ikke på ejendommen.

Husdyrgødning

På ejendommen er der opbevaring af gylle til ca. 11 mdr. Gyllen opbevares i gyllekanalen og forbeholder.

I forbindelse med håndtering og opbevaring af gylle kan der være risiko for beskadigelse af forbeholder fx ved påkørsel, lækage eller overløb i forbindelse med pumpning af gylle, eller påfyldning af gyllevogn.

Hvis der sker et uheld der resulterer i et udslip af husdyrgødningen, vil der blive igangsat afværgende foranstaltninger, jf. beredskabsplanen. Fra forbeholderen skrånere det mod syd ned over marken, og der er ca. 400 meter til Hoptrup Næsvej. Det vurderes at et evt. udslip af flydende husdyrgødning vil kunne opsamles uden at påvirke omkringboende og vandmiljøet.

Ansøger har sikret den eksisterende samlebrønd ved gyllebeholderen ved, at hæve den 2 meter over jorden. Derved er den sikret hvis der skulle ske gylleudslip.

Olie

I laden står en 2000 liter dieselolietank. Der kan være risiko for beskadigelse af tanken ved fx påkørsel. Tanken står på fast bund uden afløb, og ved en evt. læk, er der anvisninger i beredskabsplanen.

3.10 Forslag til egenkontrol (B7)

Der leves op til BAT ved anvendes hyppig udslusning i den eksisterende poltestald. Der foreslås følgende vilkår til indretning og drift af hyppig gylleudslusning.

Hyppig gylleudslusning

1. Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag.
2. Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
3. Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.
4. Alternativt skal gyllesystemet skal være udstyret med automatisk åbning af spjæld, gyllepropper eller lignende, der sikrer at udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Den automatiske styring af udslusningen skal tilsluttes en datalogger eller lignende. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Med hensyn til vilkår for gyllekøling antages det, at der stilles vilkår om gyllekøling i "Ny" Drægtighedsstald i overensstemmelse med Teknologilistens standardvilkår for stalde med linespil og brug af timetæller.

3.11 BAT-Ammoniakemission (B9, C2)

BAT-niveauet beregnes i Husdyrgodkendelse.dk, og forudsætningen for BAT-beregning i denne godkendelse, tager afsæt i, at der allerede forlægger en miljøgodkendelse på de eksisterende staldafsnit. Hvilket betyder, at BAT niveau for de eksisterende staldafsnit, tager afsæt i et BAT niveau der er fastsat i tidligere godkendelse.

I den eksisterende godkendelse, er der fastsat krav om, at der i gennemsnit må fodres med 133 g råprotein pr. FE pr. år. Som følge af den nye regulering, der blev indført den 1. august 2017, er eksisterende vilkår om fodereffektivitet indarbejdet i stipladsmodellen. Virkemidlet som fx nedsat råprotein pr. FE er indbygget i den nye regulering, idet bedre fodereffektivitet vil medføre flere producerede dyr per areal. Pt. er nedsat råproteinprocent ikke optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste.

Gyllekølingsvilkår

I den tidligere §12 miljøgodkendelse blev der stillet følgende vilkår til gyllekøling.

11) Gyllekanalerne i drægtighedsstalden forsynes med gyllekølingsanlæg, i alt 1.100 m². Gyllekølingsanlægget forbindes med en varmepumpe. For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 20 %, skal der i gennemsnit over året køles med 38,18 W/m². Varmepumpen skal kunne levere en køleeffekt på mindst 42 kW. Varmepumpens faktiske driftstid skal gennemsnitligt være 6.075 timer pr. år.

Efter en gennemregning af vilkåret, har det vist sig, at vilkåret ikke hænger sammen. Årsagen er, at der er beregnet med en W/m² på 38,18 – dette svare til, med den tidligere formel i teknologiarket⁴ ((-0,008*38,18*38,18) + (1,5*38,8) = 45,6 %) fra 2011, til en ammoniak reduktionsprocent på 45,6 %. Gyllekølingsanlæg var på daværende tidspunkt godkendt til en ammoniak reduktionsprocent på 31 %, derfor var vilkåret ikke opnåeligt.

I 2018 blev gyllekølingen endeligt optaget på teknologilisten, og i den forbindelse blev formlen til beregning af gyllekøling præciseret, og gyllekøling på linespil blev godkendt til 34 %. Med det stillede vilkår på 38,18 W/m², er det ikke muligt at beregne ammoniakreduktionsprocenten. Derved hænger vilkåret ikke sammen.

Det gamle ansøgningssystem

I ansøgningsskemaet til §12 miljøgodkendelsen er der indtastet 20 % ammoniak reduktion med en driftstid på 6075 timer, hvilket samlet gav en miljøeffekt på 181,6 kg N.

Gyllekøling
 NH₄ effekt: %   Driftstimer pr. år (max 8760 timer): timer.

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniak-tab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniak-tab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniak-tab fra stald og lager (kgN/år)
10. Ny Drægtighedsstald	SvSo07	1264,69	1236,37	28,32	2,24%	0,00	65,00	0,00	1171,37
		1485,94	1452,67	33,27	2,24%	178,11	152,08	0,00	1122,48
	SvSI02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		32,75	28,43	4,31	13,18%	3,51	-0,05	0,00	24,97

Miljøstyrelsen anbefalede/er, at der indtastes fuld driftstid⁵. Der skulle have stået 20*6075/8760 = 13,9 % med en driftstid på 8760 timer. I nedenstående scenarieberegning, er der indtastet 13,86 % og 8760 timer, hvilket giver en samlet miljøeffekt på 182 kg N. Årsagen til at der er forskel (181,6 og 182) skyldes afrunding i husdyrgodkendelse.dk.

⁴

https://mst.dk/media/mst/66940/K%C3%B8ling%20af%20gylle%20i%20stalde%20til%20s%C3%B8er%20og%20sm%C3%A5grise_version%201.pdf

⁵ <https://husdyrvejledning.mst.dk/tekstsider-til-husdyrgodkendelse/hn3-effekt/>

Gyllekøling	
NH ₄ effekt:	Driftstimer pr. år (max 8760 timer):
<input type="text" value="13,90"/> %	<input type="text" value="8760"/> timer.

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniak-tab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniak-tab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniak-tab fra stald og lager (kgN/år)
10. Ny Drægtighedsstald	SvSo07	1264,69	1236,37	28,32	2,24%	0,00	65,00	0,00	1171,37
		1485,94	1452,67	33,27	2,24%	178,49	152,03	0,00	1122,15
	SvSI02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		32,75	28,43	4,31	13,18%	3,52	-0,05	0,00	24,96

Køleeffekt omregnet til ammoniak reduktionseffekt

Med en ammoniak reduktionseffekt på 13,9 %, svarede det til med det gamle teknologiblad (før 2018) til en køleeffekt på 9,78 = W/m²/time:

13,9 % = (-0,008*9,78*9,78) + (1,5*9,78). Dette tal skulle have stået i vilkåret fra §12 godkendelsen.

Med den nye formel fra 2018, svarede den ovenstående beregnede W/ m² til 14,32 %, da:

14,32 % = (-0,02*9,78*9,78) + (1,66*9,78)

Derved skulle det tidligere vilkår have heddet: 9,78W/m²/time med 8760 timer.

Gyllekummeareal i ny drægtighedsstald.

I ansøgningsprocessen har det vist sig, at stalden er opført mindre end det tilladte. I §12 godkendelsen er der beregnet et gyllekummeareal på 1100 m², mens stalden reelt er opført med 885 m² gyllekumme. I det tidligere vilkår var det en forudsætning, at der skulle køleslanger i 1100 m².

BAT kravet blev ved denne godkendelse beregnet til 2.506 kg N for hele anlægget, mens den reelle ammoniakudledning blev beregnet til 2.406 kg N (inkl. foder tiltag og gyllekøling).

I §12 miljøgodkendelsen beskrives følgende om naturområder: *"Idet den samlede ammoniakemission fra bedriften falder, vil ingen af de ovennævnte naturområder få en merdeposition af ammoniak i forbindelse med udvidelsen."*

Det kan derfor konkluderes, at BAT blev overimplementeret med 100 kg, og at kravene til naturen er mere end overholdt.

Den beregnede køling på de 1100 m² resulterede i, at der i den tidligere ansøgning var en ammoniakreduktion på 182 kg, svarende til 0,1655 kg N/m². Dette vil svare til 146 kg N ved 885 m². Det giver en manglende reduktion på 35 kg N. Men da der var overimplementeret med 100 kg N, vurderes det at det godt kan forsvares at gyllekummen/gyllekølingsarealet rettes til 885 m².

Gyllekøling i ansøgt drift

I nudrift er indtastet en ammoniakreduktionseffekt på 14,3 % med 8760 timer, og ammoniakreduktionen i ansøgt er hævet til 16,3 %. I husdyrgodkendelse.dk er BAT niveauet med en ammoniakreduktionseffekt på 14,3 % beregnet i skema 229590, og BAT niveauet for den nyeste drægtighedsstald er 1291 kg N/ha/år ($1.255 \text{ m}^2 \text{ af } 1,2 \text{ kg NH}_3\text{-N/m}^2/\text{år} * ((100-14,3)/100) = 1.291 \text{ kg NH}_3\text{-N/år}$).

De nye klimacontainere opføres med drænet gulve, og da kravet til nye opførte stalde er skærpet, vil effekten på gyllekølingsanlægget blive forhøjet til 16,3 % ammoniak effekt.

Det samlede beregnede ammoniak emission fra anlægget er på 3569 kg N/år, hvorved BAT er overholdt

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3153	449	3601
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3120	449	3569
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	33
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 14: Samlet BAT beregning. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT 								
	Produktion	BAT krav Areal (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	Korrektionsfaktor for udeglønde	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens begrundelse
Rediger	(#279293) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	115 2,30	1	264				
Rediger	(#279294) Søer, gøde og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	126 1,30	1	164				
Rediger	(#282866) Søer, gøde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	93 0,87	1	81				
Rediger	(#279295) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	550 0,66	1	363				
Rediger	(#279297) Søer, gøde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1255 1,00	1	1261	1291			
Rediger	(#279299) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	52 0,58	1	30				
Rediger	(#281832) Søer, gøde og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	452 1,30	1	588				
Rediger	(#282000) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	153 1,30	1	199				
Rediger	(#309625) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	86 1,30	1	112				
Rediger	(#282002) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	52 0,58	1	30				

Tabel 15: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning (ny eller eksisterende stald) Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

3.12 Grænseoverskridende virkninger (B10)

Husdyrbruget på Over Kestrup ligger ca. 33 km fra den dansk-tyske grænse og ca. 5,5 km fra kommunegrænsen til Aabenraa.

4. Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c).

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 6 skal ansøgningen på passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter (D1c)

(Bilag IV arter, kulturarv og landskabet)

Afstandskrav

Alle afstandskrav til klimacontainerne vurderes at være overholdt. Da der ikke sker udvidelse eller ændringer der medfører forøget forurening i de eksisterende stalde vurderes det, at den ønskede overgang fra antal dyr til produktionsarealer overholder afstandskravene.

Landskab og Kulturarv

Staldanlægget ligger i Haderslev Kommune i Over Kestrup. Området er som tidligere nævnt ikke udpeget som bevaringsværdige landskab og større sammenhængende landskaber og beliggende indenfor kystnærhedszone.

Området rundt om ejendommen er domineret af et mindre bakkende landskab med store landbrugsflader med enkelt stående træer og læhegnsbeplantning. Den vestlige og nordlige del af ejendommen er omkranset af høje enkelt stående træer, der i mindre grad sløre for indsigten til ejendommen. Den østlige del af ejendommen er sløret af et læhegnsbælte. Ejendommen kan ses når den passeres fra vejen Over Kestrup fra vest mod øst. På den sydlige del af ejendommen er der ingen beplantning, hvorfor ejendommen kan ses fra Hoptrup Næsvej, de steder hvor der ikke er beplantning ud til Hoptrup Næsvej.

Opførelse af den nye klimacontainer sker mellem de eksisterende stalde, og vil derfor ikke være synlig fra vejene Over Kestrup og Hoptrup Næsvej. Klimacontainerne vil derfor fremstå som en naturligt integreret

del af det eksisterende anlæg. Det vurderes, at der ikke sker en forringelse af det visuelle eller hvordan landskabet opleves ved opførsel af klimacontainerne.

Ejendommen ligger ikke i et udpeget et område for ”værdifulde geologiske beskyttelsesområder og kulturhistoriske værdier”, og de nærmeste registrerede fredede fortidsminder ligger ca. 800 m fra ejendommen.

Samlet set vurderes det, at ændringen og etableringen af klimacontainerne ikke vil kunne påvirke kulturarv eller landskab negativt, da opførslen sker gemt bag eksisterende bygninger. Det vurderes endvidere, at der ikke er behov for beplantning i forbindelse med staldanlægget.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission (D1c)

(Menneskers sundhed, luft)

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser af BAT-niveauet for ammoniak overholdes. BAT-niveauet er lovbestemt og sikrer at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til at der er valgt staldsystemer og/eller teknologi er blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Da BAT-niveauet overholdes, vurderes det at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Naturområder

De nærmeste naturområder omkring husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.5.

Kategori 1 natur

Som beskrevet tidligere er det nærmeste habitatområdet ” Pamhule skov og Stevning Dam” ca. 3,5 km nordvest for Over Kestrup 16, og overdrevet ved Pamhule sø er udpeget som kategori 1 natur. Desuden ligger der et kategori 1 naturområde i Høtkær skov med habitattypen ”Elle- og askeskov”.

Totaldepositionen til disse to naturområder er 0,0 kg N/ha/år. Da totaldepositionen ligger under mindstekravet på 0,2 kg N/ha/år, er det ikke blevet udsøgt, hvorvidt der ligger andre husdyrbrug, der kan give kumulation til kategori 1 naturområdet. Beskyttelsesniveauet på 0,2-0,7 kg N/ha/år for kategori 1 naturområderne vurderes dermed overholdt.

Kategori 2 natur

Som beskrevet tidligere er de nærmeste kategori 2 naturområder en mose ved Hoptrup sø og et overdrev ved Brøndbjerg. Totaldepositionen af ammoniak til naturområdet er 0,0 kg N/ha/år, og beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år til kategori 2 natur er dermed overholdt.

Kategori 3 natur

Indenfor en radius på ca. 1300 meter ligger følgende kategori 3 naturområder:

- 5, K3, Mose ved Neder Kestrup
- 6, K3, Mose ved Hoptrup
- 7, K3, Mose nord for Hoptrup Kirke
- 8, K3, Overdrev ved Skurreholt
- 9, K3, Mose ved Knokbjerg
- 10, K3, Skov ved Stensbjerg (tilgroet, lysåbent)

Disse 6 kategori 3 områder, får ingen merdeposition. I forbindelse med en godkendelse, kan der stilles krav til en maksimal merdeposition af ammoniak til kategori 3 natur på 1,0 kg N/ha/år. Da der ingen merdeposition sker vurderes dette krav at være overholdt.

§3 beskyttet natur

Indenfor ca. 500 meter fra husdyrbruget ligger der to § 3 beskyttede sø. Branddammen i Over Kestrup får en negativ merdeposition på -0,1 kg N/ha/år i forhold til nudriften og 8-års driften og en totaldeposition på 1,9 kg N/ha/år. Søen er ifølge naturdatabasen ikke besigtet. Den nuværende tilstand af søen vurderes som meget skygget af større træer. Det vurderes, at den ikke vil ændre tilstand som følge af det ansøgte.

Bilag IV arter

Der er ikke registreret bilag IV-arter på selve ejendommen. Som vurderet ovenfor, sker der ingen tilstandsændring i det nærmeste § 3 beskyttede naturområde. Hvorfor det vurderes at ændringen ikke vil give anledning til en negativ påvirkning af evt. bilag IV-arter i søen.

Der fjernes ingen træer, stenbunker eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder for flagermus, hvorfor det vurderes, at der ikke er risiko for at forstyrre evt. flagermus på ejendommen.

Baseret på ovenstående, vurderes det derfor, at denne ansøgning ikke vil have en negativ påvirkning af Bilag IV-arter og deres potentielle levesteder.

4.4 Lugtgener for omboende (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Lugtberegningerne er beskrevet under punkt 3.6. Lugtberegningerne sker i overensstemmelse med Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁶, og der søges dispensation til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse § 33 i forhold til 50 % reglen for naboen på Over Kestrup 12 og samlet bebyggelse på Over Kestrup 11, 13 17, 19 og 22.

Kommunen kan tillade en udvidelse, hvis disse to forudsætninger er overholdt. Lugtgenerne må ikke forøges, og at afstanden til naboer er længere end 50 % af den beregnede geneafstanden.

Som det fremgår af tabel 11, er kravene til 50 % af geneafstanden overholdt. Derudover falder lugtemissionen fra 18.651,5 LE/s og 38.608,8 OU/s til 18.499,5 LE/s og 36.704,8 OU/s som følge af ændret anvendelse af poltestalden med hyppig udslusning.

⁶ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug Bek 1261 af 29/11/2019

Haderslev kommunes udvalget for Plan og Miljø har mandag den 08. juni 2020 accepteret anvendelse af 50 reglen i denne sag.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Der vil være risiko for lugt ved anvendelse af halmfyr. Halmfyret på Over Kestrup benyttes minimalt, og fremadrettet endnu mindre pga. af forøgelse af gyllekølingsanlægget. Ansøger er meget opmærksom på korrekt optænding og fyring.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko, samt at husdyrbruget kan ændres som ansøgt uden at være til gene for naboerne.

4.5 Støjgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Støj fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.1.

Støj og evt. lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer, idet mange af de støjende aktiviteter sker indendørs, fx er mølleri og kompressoren placeret i laden. Ved siloanlægget vil der kunne være støj i forbindelse med tørring af korn, men da dette er i en begrænset periode, og afstanden til nærmeste nabo er over 100 meter, vurderes dette ikke at give anledning til væsentlige støjgener.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes og støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

4.6 Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vurderes at være af meget begrænset omfang og at det derfor ikke vil være til gene for naboer. Der kan evt. forekomme rystelser fra transportere til og fra husdyrbruget, men det vurderes at være af meget begrænset omfang og at det ikke vil kunne genere naboer.

4.7 Støvgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Støv fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.2.

Generelt vurderes støv ikke at være af et omfang, der vil kunne genere naboer, da de støvende aktiviteter sker længst væk fra naboer, og aktiviteterne ved fodersiloerne er afskærmet af eksisterende bygning eller hegn. Da halmfyret bruges minimalt, vurderes dette ikke at give anledning til væsentlige støvgener.

4.8 Lyspåvirkninger (D1c)

(Landskabet og gener for mennesker)

Som beskrevet i afsnit 3.7.4 er der udvendig belysning på husdyrbruget, men kun i form af mindre lamper og ingen spots. Lyset i staldene er slukket i nattetimerne. Det vurderes derfor, at belysning fra husdyrbruget ikke vil påvirke nærmeste naboer nærmeste naboer eller landskabet væsentligt.

Lyspåvirkning fra lastbiler er kortvarig og da transporter hovedsageligt forekommer på hverdage mellem kl. 06 og 19 vurderes det ikke at genere de nærmeste naboer.

4.9 Skadedyr (D1c)

(Gener og menneskers sundhed)

Bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter og mus) er beskrevet under punkt 3.7.5.

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes, at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

4.10 Transporter (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Transporter i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.6.

Som nævnt sker de tunge transporter ad indkørslerne fra Over Kestrup, og ansøger forsøger så vidt det er muligt at anvende transportvejen syd for ejendommen. Transporterne sker typisk i dagtimerne. I forhold til antallet af transporter, angivet i den tidligere godkendelse fra 2013, vil der ske et fald. Ændringen vurderes ikke at være væsentligt til gene for naboerne.

4.11 Energi (D1c)

(Klima)

Energiforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.4. Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi. Som følge af et øget behov for gyllekøling vil energiforbruget stige.

Se vurderingen af energiforbruget i afsnit 5.2.2.

4.12 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)

(Vand)

Vandforbrug

Vandforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.5.

Ud fra normal fra Seges er der et spænd i vandforbruget fra 4.752 og 7.431 m³ for en so produktion af denne størrelse. Ansøger har ingen vandmåler på, hvorfor vandforbruget er ukendt.

Grundvand og overfladevand

Ejendommen ligger inden for områder med særlig drikkevandsinteresser og nitratfølsomme indvindingsområder. Da de eksisterende stalde og den nye klimacontainer er etableret med tætte bunde og

kanaler, er der ingen risiko for udsivning til det omgivende miljø. Fortank og gyllerør er ligeledes etableret tætte, hvorfor der heller ikke her er risiko for udsivning til det omgivende miljø.

Tagvand ledes til grøft nord og bæk syd for ejendommen (se Bilag 3).

4.13 Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)

(Jordarealer og jordbund)

Da stalde, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

4.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i fødevarerstyrelsens regi. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

4.15 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b)

Det vurderes, at der ingen grænseoverskridende virkninger er, idet anlægget ligger ca. 33 km fra den dansk tyske grænse og ca. 55 km fra kommunegrænsen til Aabenraa.

Det vurderes at husdyrbruget Over Kestrup 16 ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med husdyrbruget Hoptrup Hovedgade 120 og Venbjerg 40, da husdyrbrugene ikke er afhængige af hinanden samt at afstanden er forholdsvis stor.

Kumulation i forhold til ammoniak og lugt er beskrevet under punkt 2.6 og 2.7.

4.16 Alternative løsninger (D1d)

Ansøgningen indsendes for dels at få mulighed for fri produktion på eksisterende produktionsarealer samt for at få godkendt planlagte ændringer på husdyrbruget.

Årsagen til opsætning af klimacontainerne er at højne den generelle trivsel i staldene og nedsætte smittetrykket. Den nuværende indretning af staldafsnittene giver ikke mulighed for at kunne isolere smågrisene før de skal videre til en anden besætning. Dette gør at smittetrykke er en udfordring for den generelle sundhed og velfærd i staldene.

Alternativt til klimacontainerne er, at ansøger skal lave en tilbygning eller enkeltstående bygning, der kan huse disse smågrise. Den mest oplagte placering ville være i enden af farestalden mod vest. Dog vil denne placering komme tæt på naboerne.

Såfremt ansøgningen mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet at husdyrbruget fortsætter med samme tilladte produktion, som fastsat i den nuværende godkendelse fra 2013. Denne miljøgodkendelse skal revurderes, da husdyrbruget er et IE-husdyrbrug. Ved en revurdering revurderes det godkendte dyrehold og ikke de produktionsarealer.

4.17 Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet under punkterne 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9 og 4.13 (befolkningen og menneskers sundhed), 4.1, 4.2 og 4.3 (biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter), 4.10, 4.11, 4.12 (jordarealer, jordbund, vand, luft og klima) samt 4.1 (materielle goder, kulturarv og landskabet).

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplyste faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

4.18 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den nuværende og ansøgte placering vil være udslip af gylle fra gyllebeholdere, fx i forbindelse med overpumpning, brud på gyllebeholder eller lignende. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks for, hvordan en sådan situation skal håndteres.

I beredskabsplanen er også instrukser i forbindelse med brand samt udslip af olie og lignende.

4.19 Oplysninger om konsulenten (A4)

Ansøgningen er udarbejdet af Pba.i jordbrug, Henriette Fries, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i 15 år. Dels som rådgiver, kommunal miljømedarbejder, AC-tekniker i Miljøstyrelsen og nu miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd. Ulla Refshammer Pallesen fra LandboSyd har efterfølgende bidraget med supplerende oplysninger.

5. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 750 årssøer.

5.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på ejendommen, er det enten fordi staldanlægget sælges, udlejes til anden side, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

5.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

5.2.1 BAT-Råvarer (C2)

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Som tidligere beskrevet vil ansøger bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres både ved søer og smågrise.

De væsentligste råvarer i forbindelse med svineproduktion er eget produceret korn, tilskudsfoder og vand. Ud fra normal fodres i gennemsnit med ca. 1.496 foderenheder pr. so, 1,91 foderenheder pr. kg tilvækst for smågrise og 2,82 foderenheder pr. kg tilvækst for slagtesvin og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med den umiddelbart forventede produktion af ca. 850 årssøer og 136 polte vil det årlige foderforbrug ligge på ca. 1272 tons.

Husdyrbrugets foderforbrug skønnes at svare til det beregnede forbrug efter udvidelsen/ændringen.

5.2.2 BAT-Energi (C2)

Energiforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.5 og punkt 4.11.

I alle stalde er der undertryksventilation og der multistep-ventilation. Hele produktionsapparatets belysning er udskiftet med LED-belysning.

Der bliver foretaget jævnlige inspektioner, og ventilationskanalerne bliver rengjort efter hvert hold, hvilket reducerer modstanden. Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene. Anvendelse og håndteringen af ventilationen på Over Kestrup 16 anses jf. EU BAT-konklusion, at kunne opnå en effektiv energiudnyttelse og derved BAT, jf. punkt 1.6 i BAT konklusionen.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elselskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Elforbruget for 2019 er 263.504 kWh. Ansøger ønsker at forøge driftstiden på det allerede installerede gyllekølingsanlæg i drægtighedsstalden, og derved udnytte endnu mere varme til opvarmning af fx stuehuse, farestalde, fedttank og andre driftsbygninger.

Det vurderes samlet set, at der anvendes BAT i forhold til energi.

5.2.3 BAT-Vand (C2)

Vandforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.6 og vandforbrugets påvirkning af vandressourcen er beskrevet under punkt 4.12.

Der benyttes overbrusning ved dyrene samt at staldene iblødsættes før vask. Efterfølgende vaskes med højtryksrensere og koldt vand. Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).

Vandforbruget måles ikke som sådant, men staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Det vurderes, at der anvendes BAT med hensyn til vandforbrug, når der er installeret vandbesparende drikkevandssystemer, stalde sættes i blød forud for vask og der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

5.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Miljøledelse

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, sikrer at der leves op til BAT, når overholdelse af lovgivningen suppleres med et miljøledelsessystem (1.1), plan for oplæring og kontrol og vedligeholdelse, en beredskabsplan samt almindelig sund fornuft. Miljøledelsessystemet og plan for oplæring og kontrol og vedligeholdelse er endnu ikke udarbejdet.

Godt landmandskab

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. gennem ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Døde dyr opbevares således, at de ikke er til gene for omgivelserne, da ansøger har opført en afskærmede mur ved opbevaringspladsen.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Denne opdateres løbende, når der er behov.

Der foreligger ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Ernæringsmæssigt styring

Ernæringsmæssig styring (1.3) sker ved, at foderet er afbalanceret, så det opfylder svinenes behov for energi og fordøjelige aminosyrer.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen (1.3).

Emissioner fra spildevand

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved at gylle håndteres i et lukket system med tætte kanaler, rør og fortanke. Endvidere benyttes højtryksrensere ved rengøring og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene (1.4).

Støjmissioner

Med husdyrbrugets indretning er der ikke markante støjkloder, som kan genere naboerne. De primære støjkloder er transport og ventilation. Da der ikke har været problemer med støj til omgivelserne, er der ikke udarbejdet en støjhandlingsplan (1.7).

Støvmissioner

Generelt er der ikke problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i siloer og foderladen og ledes ud i staldene gennem rørsystem, der kan dog i høstperioder ske tipping af korn ved siloen. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvmissionen, idet udgifterne ved måling og beregning ikke vurderes at være rimelig i forhold til den meget lille støvmission fra staldene (1.8).

Lugtemissioner

Af de oplyste teknikker til reduktion af lugtemission, udsluses gyllen mindst hver 7 dage i staldene og gyllekølingsanlægget sættes op i fuld driftstid, således at der sker en lugt reduktion herfra.

Emissioner fra opbevaring af gylle

Forebyggelse af emission til jord og vand sker gennem opbevaring i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, forbeholder (1.11).

Forarbejdning af husdyrgødning

Der sker ingen forarbejdning af husdyrgødning på ejendommen.

Udbringning af husdyrgødning

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Udbringning af gylle sker i overensstemmelse med den generelle lovgivning, hvilket stort set også sikrer, at husdyrgødning udbringes i overensstemmelse med BAT. I lovgivningen er der bl.a. fastsat regler om afstande i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på skrånende arealer ned til vandløb og søer, afstande til drikkevandsboringer og forbud mod udbringning på vandmættet, oversvømmet, frossen jord eller snedækket jord (1.13).

Ved varsel om umiddelbart forestående skybrud eller tilsvarende udbringes der ikke på arealer med risiko for afstrømning.

I forbindelse med mark- og gødningsplanlægningen planlægges mængder og tidspunkt for fordelingen af husdyrgødningen under hensyntagen til det valgte sædskiftes behov for næringsstoffer, jordbundstypen og eventuel vanding. I forbindelse med planlægningen tjekkes desuden, at N- og P-loftet jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen vil blive overholdt.

Såfremt der trods ovenstående forholdsregler opdages tegn på afstrømning til sårbare arealer, vil der blive taget affære og om nødvendigt foretaget afhjælpende foranstaltninger og ringet til miljø-vagten, hvis der er sket forurening af fx et vandløb.

Da gylle ledes til forbeholder i et lukket system, og der benyttes slangeudlægger og lastbil/gyllevogn med læssekran og udbringes med slæbeslanger, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslageret minimal.

6. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte ændring af husdyrbruget på Over Kestrup 16 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Haderslev Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget

Bilag 2: Oversigt over placering af produktionsarealer

Bilag 2a: Staldtegninger samlet

Bilag 3: Afledning

Bilag 4: Ejendomsoversigt over affald, ressourcer, ind-udkørsel, støv og støj

Bilag 5: Kapacitetsberegning

Bilag 6: Gyllekølingsberegning